

Ársskýrsla 2010

Efnisyfirlit

Ávarp stjórnarformanns	3
Afkoma	4
Lífeyrir	5
Iðgjöld	6
Tryggingafræðileg staða	7
Próun ævilengdar	7
Verðbréfiðskipti og lánveitingar	8
Staða gjaldmiðlavarðnarsamninga	8
Innlend hlutabréf	9
Erlend verðbréf	10
Verðbréfaeign	11
Lán til sjóðfélaga	12
Úrræði vegna greiðsluferðleika	13
Samkomulag um aðlögun skulda í 110% af verðmæti fasteignar	13
Séreignardeild	14
Fjárfestingastefna	15
Hluthafastefna	18
Siða- og samskiptareglur	19
Breytingar á lögum um lífeyrissjóði	20
Stjórn	21
Starfsmenn	22

Ársreikningur

Áritun óháðs endurskoðanda	25
Skýrsla um starfsemi sjóðsins	26
Yfirlit um breytingar á hreinni eign	28
Efnahagsreikningur	29
Sjóðstreymi	30
Skýringar	31
Deildaskipt yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris	40
Deildaskiptur efnahagsreikningur	41
Deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi	42

Annual Report

Independent Auditor's Report	45
Report of the Board of Directors	46
Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments	48
Balance Sheet	49
Statement of Cash Flows	50
Financial Indicators	51

Ávarp stjórnarformanns

Afkoma Lífeyrissjóðs verzlunarmanna var góð á árinu 2010. Sjóðurinn er á góðri leið að ná aftur fyrri styrk, eftir þau áföll sem dundu yfir íslenskt efnahagslíf á árinu 2008. Lífeyrissjóðirnir eru þær fjármálastofnanir landsins, sem standa af sér efnahagshrunið og halda styrk sínum lítið skertum. Til marks um það er að þrátt fyrir að Lífeyrissjóður verzlunarmanna hafi þurft að skerða lífeyrisgreiðslur á árinu 2010 um 10%, eru þær engu að síður 9% hærrí, að raungildi, en þær voru fyrir 14 árum.

Þetta má meðal annars þakka því að lög um starfsemi lífeyrissjóða, eigin reglur sjóðanna og stefna þeirra, sem koma að stjórnun sjóðanna, þ.e. aðila vinnumarkaðarins, hafa ekki hvíkað frá því meginmarkmiði sjóðanna að varðveita og ávaxta fé sjóðfélaga svo vel sem verða má.

Þetta kemur vel fram í fjárfestingastefnu sjóðsins fyrir árið 2011, sem stjórn hans hefur nýlega samþykkt, þar sem m.a. er lögð áhersla á að sjóðurinn sé fagfjárfestir sem hafi að höfuðmarkmiði að hámarka eignir og réttindi sjóðfélaga.

Eignir sjóðsins til greiðslu lífeyris jukust um 27 milljarða á árinu og voru þær 310 milljarðar í árslok 2010 samanborið við 283 milljarða í lok árs 2009. Allir eignaflokkar sjóðsins skiluðu jákvæðri ávöxtun árið 2010 og er áhættudreifing safnsins góð og samsetning þess traust. Þannig eru um 30% af eignum sjóðsins í dreifðu safni erlendra verðbréfa, 28% í innlendum ríkis-tryggðum skuldabréfum, 12% í safni sjóðfélagalána, önnur skuldabréf eru samtals 13% af eignum og 13% í bankainnstæðum. Innlend hlutabréfaeign jókst nokkuð á árinu og nemur nú um 4% af eignum sjóðsins.

Það styrkir eignasafn sjóðsins að þriðjungur eigna er í dreifðu safni erlendra verðbréfa. Við gildandi gjaldeyrishöft eru möguleikar takmarkaðir að nýta slíka áhættudreifingu með eins skilvirkum hætti og æskilegt er. Aðgerðir sem styðja við afnám gjaldeyrishafta í náinni framtíð eru því hagsmunamál sjóðfélaga Lífeyrissjóðs verzlunarmanna.

Nafnávöxtun sjóðsins nam 6,1% árið 2010 sem jafngildir 3,4% hreinni raunávöxtun. Þetta er betri ávöxtun en árið 2009, en þá nam raunávöxtun sjóðsins 1,1%. Ávöxtun sjóðsins árið 2010 er því nær jöfn þeirri ávöxtun sem gert er ráð fyrir í tryggingafræðilegu uppgjöri sjóðsins. Þessi jákvæða afkoma verður til þess að lífeyrisréttindi sjóðfélaga verða ekki skert, en þau eru að fullu verðtryggð.

Virkir sjóðfélagar eru rúmlega 32 þúsund en 47 þúsund sjóðfélagar greiða árlega iðgjöld til sjóðsins sem nema um 16 milljörðum. Um tíu þúsund sjóðfélagar fengu greiddan lífeyri frá sjóðnum á síðasta ári, alls 6,8 milljarða. Alls eiga um 128 þúsund sjóðfélagar réttindi í sjóðnum.

Á síðasta ári varð sjóðurinn aðili að samkomulagi fjármálastofnana og lífeyrissjóða um úrræði fyrir skuldsett heimili og einstaklinga sem er mikilvægur liður í að koma til móts við skuldsett heimili og um leið að styrkja grundvöll lánasafnsins til lengri tíma lítið. Færð hefur verið sérstök varúðarfærsla vegna sjóðfélagalána.

Sjóðurinn er aðili að Framtakssjóði Íslands, sem fjárfestir í innlendum fyrirtækjum með það fyrir augum að endurskipuleggja þau og byggja upp. Þannig tekur sjóðurinn virkan þátt í uppbyggingu íslensks efnahags- og atvinnulífs, en um leið með beinum fjárfestingum í fyrirtækjum. Þannig tók lífeyrissjóðurinn á haustmánuðum þátt í hlutafjárukningu Icelandair Group hf. og Nýherja hf., en bæði þessi félög hafa gengið í gegnum fjárhagslega endurskipulagningu og var hlutafjárukning nauðsynlegur hluti í henni.

Í maí festi sjóðurinn kaup á hluta af þeim íbúðabréfum sem Seðlabanki Íslands, fyrir hönd ríkissjóðs, bauð til kaups í lokuðu útboði. Kjör bréfanna eru hagstæð, en þau voru seld á 7,2% fastri ávöxtunarkröfu, sem eru mun betri kjör en fást á almennum markaði. Að mati Seðlabanka Íslands voru viðskiptin mikilvægur áfangi í áætlun stjórnvalda um afnám gjaldeyrishafta.

Afnám gjaldeyrishafta og endurreisn efnahags- og atvinnulífs eru á meðal brýnustu verkefna samfélagsins næstu misserin. Þar fara hagsmunir allra saman, ekki síst eru það hagsmunir sjóðfélaga að hraða uppbyggingunni. Að óbreyttu verður æ erfiðara að finna fjárfestingarkosti innanlands, sem uppfylla jafnt kröfur um öryggi og ávöxtun og gjaldeyrishöftin hamla því að fjárfest verði erlendis. Það eru því jafnt beinir sem óbeinir hagsmunir sjóðfélaga að sjóðurinn sé virkur í því uppbyggingarstarfi sem framundan er í íslensku þjóðlífi.

Fyrir hönd stjórnar sjóðsins flyt ég starfsmönnum hans og sjóðfélögum þakkir fyrir ánægjulegt samstarf og samskipti á liðnu starfsári.

Helgi Magnússon
stjórnarformaður

Afkoma

Ávöxtun á árinu 2010 var 6,2% sem samsvarar 3,5% raunávöxtun. Ávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjármunatekjum, var 6,1% sem samsvarar 3,4% raunávöxtun. Meðalraunávöxtun síðustu fimm ára var -2,0% og síðustu tíu ára 2,4%. Meðalraunávöxtun sjóðsins síðustu tuttugu árin var 4,7%.

Allir eignaflokkar þ.e. erlend verðbréf, bankainnstæður, innlend skuldabréf og hlutabréf og sjóðfélagalán skiluðu jákvæðri ávöxtun á liðnu ári. Sérstök viðbótar niðurfærsla í afskrifarreikning vegna skuldabréfa útgefin af innlendum fyrirtækjum, bönkum og sparisjóðum var óveruleg á árinu. Færð hefur verið sérstök varúðarfærsla vegna sjóðfélagalána í tengslum við samkomulag stjórnvalda og lánveitenda á íbúðamarkaði um aðgerðir í þágu yfirveðsettra heimila, en fjárhæð framlagsins hefur ekki teljandi áhrif á afkomu sjóðsins.

Taflan sýnir þróun ávöxtunar sjóðsins undanfarin fimm ár.

Raunávöxtun

	2010	2009	2008	2007	2006
Hrein raunávöxtun	3,4%	1,1%	-24,2%	1,1%	12,7%
Fimm ára meðalávöxtun	-2,0%	0,3%	2,3%	10,6%	9,8%
Tíu ára meðalávöxtun	2,4%	2,2%	3,2%	6,9%	7,8%
Tuttugu ára meðalávöxtun	4,7%	4,8%	5,0%	6,7%	6,9%

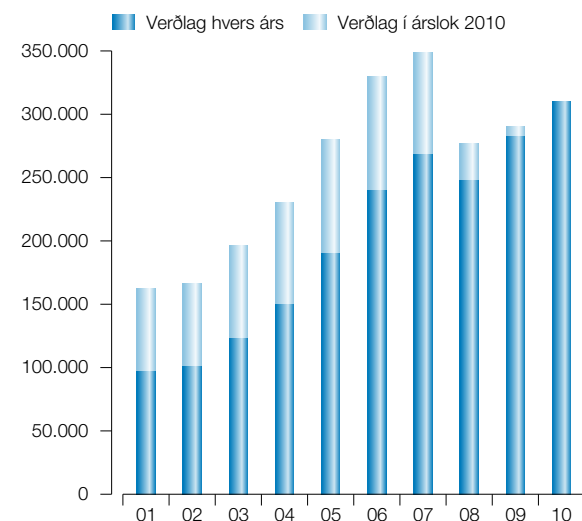
Langtíma raunávöxtun

Lífeyrissjóðurinn er langtímafjárfestir. Þannig hefur sjóðurinn tækifæri til að horfa til langs tíma við val á fjárfestingarkostum. Reynslan hefur sýnt að á löngum tíma er þeim umbunað með hærri langtímaávöxtun sem eru tilbúnir að taka á sig verðsveiflur.

Langtíma raunávöxtun sjóðsins fyrir fjármálakreppuna, þ.e. á árunum 1988 til og með 2007 var að meðaltali 6,7% á ári. Fjármálakreppan hefur haft í för með sér að meðalraunávöxtun á árunum 1991 til og með 2010 er að meðaltali 4,7% á ári. Þrátt fyrir fjármálakreppuna er tuttugu ára meðalraunávöxtun sjóðsins því vel yfir 3,5% raunávöxtun sem miðað er við í tryggingafræðilegum uppgjörum lífeyrissjóða.

Hrein eign til greiðslu lífeyris

í milljónum króna

Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur úr sameignardeild námu 6.370 milljónum og hækkuðu um 7,8% milli ára. Fjöldi lífeyrisþega í árslok var 10.024 og fjölgaði þeim um 7,2%. Á liðnu ári hófu 754 sjóðfélagar töku ellilífeyris en árið áður 770 sjóðfélagar. Þar af voru 384 eða 51% lífeyrisþega sem hófu töku við 67 ára aldur. Lífeyrir í hlutfalli af iðgjöldum nam 41,4% á árinu 2010 samanborið við 37,0% árið áður. Ástæða fyrir hækkandi hlutfalli er að lífeyrisgreiðslur aukast milli ára en á sama tíma eru litlar breytingar á iðgjaldgreiðslum til sjóðsins.

Þrjú skattþrep í tekjuskatti

Þrjú þrep tekjuskattkerfi var tekið upp í ársbyrjun 2010. Það felur m.a. í sér að lífeyrisþegar sem þiggja laun eða lífeyrisgreiðslur frá fleiri en einum launagreiðanda á sama launatímabili, bera ábyrgð á því að upplýsa sjóðinn um rétt innheimtuhlutfall í staðgreiðslu. Ef greiddur er of lágur tekjuskattur þurfa lífeyrisþegar að gera það upp sem á vantar við skattyfirvöld.

Þróun fjölda lífeyrisþega og lífeyrisgreiðslna

Lífeyrisþegum hefur fjölgað mikið á undanförunum árum. Í árslok 2010 voru lífeyrisþegar alls 10.024 samanborið við 4.894 lífeyrisþega í árslok 2000 og hefur fjöldinn því rúmlega tvöfaldast á einum áratug. Á þessu tímabili hefur lífeyrisþegum fjölgað að meðaltali um 7,4% á ári og lífeyrisgreiðslur á verðlagi í árslok 2010 hækkað að meðaltali um 8,5% á ári.

Fjöldi lífeyrisþega

	2010	2009	Breyting %
Ellilífeyrir	5.756	5.303	8,5
Örorkulífeyrir	2.477	2.305	7,5
Makalífeyrir	1.235	1.186	4,1
Barnalífeyrir	556	554	0,4
Samtals	10.024	9.348	7,2

Lífeyrisgreiðslur

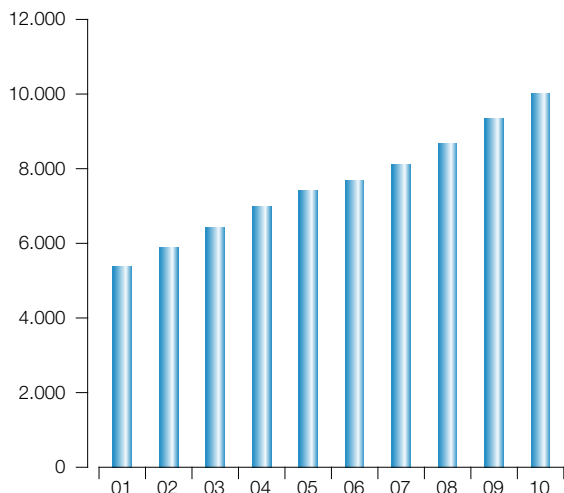
í milljónum kr.

	2010	2009	Breyting %
Ellilífeyrir	4.133	3.757	10,0
Örorkulífeyrir	1.606	1.543	4,1
Makalífeyrir	526	500	5,2
Barnalífeyrir	105	109	-3,7
Samtals	6.370	5.909	7,8

Skipting lífeyrisgreiðslna

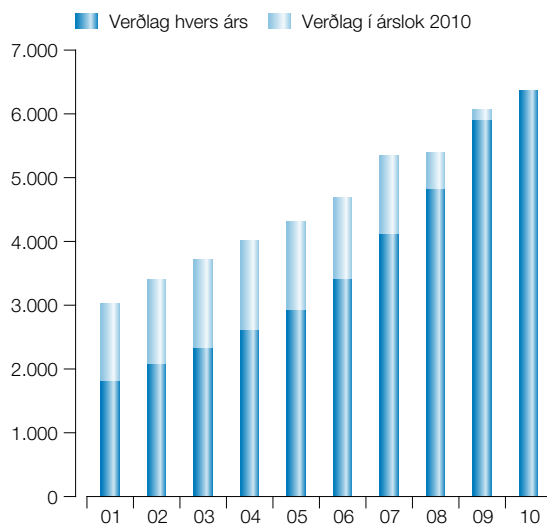
	2010	2009
Ellilífeyrir	64,9%	63,6%
Örorkulífeyrir	25,2%	26,1%
Makalífeyrir	8,3%	8,5%
Barnalífeyrir	1,6%	1,8%

Fjöldi lífeyrisþega

Lífeyrisgreiðslur

í milljónum króna

Iðgjöld

Iðgjaldagreiðslur til sameignardeildar námu 15.424 m.kr. samanborið við 15.202 m.kr. árið 2009 sem er hækkun um 1,5%. Á árinu greiddu alls 47.196 sjóðfélagar iðgjald til sjóðsins. Þar af voru 32.435 virkir sjóðfélagar en það eru þeir sem að jafnaði greiða iðgjöld með reglubundnum hætti í hverjum mánuði. Samtals greiddu 7.243 fyrirtæki iðgjöld vegna starfsmanna sinna á liðnu ári.

Iðgjöld og fjöldi greiðenda

	2010	2009	Breyting %
Iðgjöld í milljónum	15.424	15.202	1,5
Virkir sjóðfélagar	32.435	32.305	0,4
Heildarfjöldi sjóðfélaga	47.196	47.661	-1,0
Fjöldi launagreiðenda	7.243	7.152	1,3

Aðild að sjóðnum

Launþegar sem eru félagar í VR eiga aðild að sjóðnum. Aðild eiga jafnframt félagar í öðrum samtökum verslunarmanna og þeir sem byggja starfskjör sín á kjarasamningi VR eða starfa á starfssviði sjóðsins. Öllum launþegum og þeim sem stunda atvinnurekstur er skylt samkvæmt lögum að greiða iðgjald til lífeyrissjóðs frá og með 16 ára til 70 ára aldurs.

Í 2. gr. laga nr. 129/1997 kemur fram að um aðild að lífeyrissjóði, greiðslu lífeyrisiðgjalds og skiptingu iðgjaldsins milli launamanns og launagreiðanda fari eftir þeim kjarasamningi sem ákvarðar lágmarkskjör í hlutaðeigandi starfsgrein, eða sérlögum ef við á. Taki kjarasamningur ekki til viðkomandi starfssviðs eða séu ráðningarbundin starfskjör ekki byggð á kjarasamningi, velur viðkomandi sér lífeyrissjóð eftir því sem reglur

einstakra sjóða leyfa. Þá er mælt fyrir um að aðild að lífeyrissjóði skuli tiltaka í skriflegum ráðningarsamningi.

Á grundvelli laga eiga því ýmsir launþegar og sjálfstæðir atvinnurekendur valkvæða aðild að sjóðnum.

Aldursskipting greiðandi sjóðfélaga

Aldur	Hlutfall %
16 – 19	12,0
20 – 29	27,3
30 – 39	22,7
40 – 49	18,0
50 – 59	13,5
60 – 69	6,5

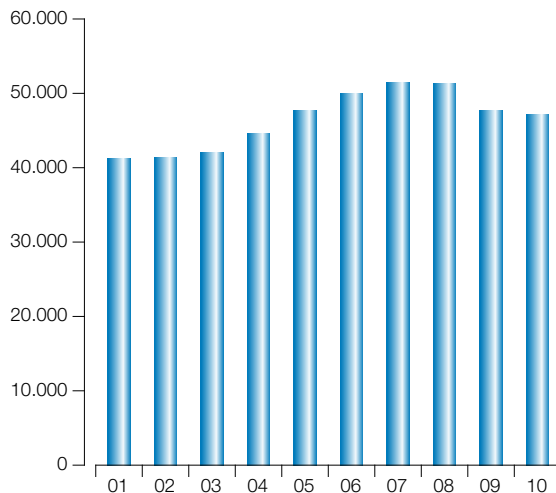
Um 39% greiðandi sjóðfélaga eru yngri en 30 ára og er meðalaldur þeirra tæp 36 ár.

Skipting iðgjalda eftir aldri

Aldur	Hlutfall %
16 – 19	2,4
20 – 29	15,6
30 – 39	28,7
40 – 49	26,6
50 – 59	19,0
60 – 69	7,7

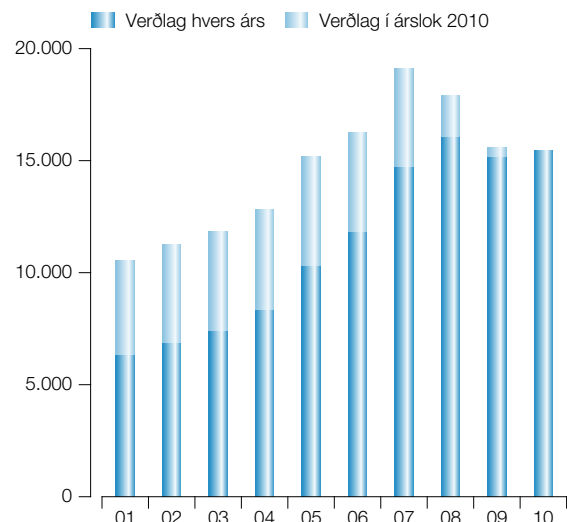
Skipting iðgjalda vegna ársins 2010 eftir aldri sýnir að rúmlega helmingur iðgjaldanna eða 55% er vegna sjóðfélaga á aldrinum 30 til 49 ára.

Fjöldi greiðandi sjóðfélaga

Iðgjöld

í milljónum króna

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt felst í að reikna annars vegar áfallnar skuldbindingar miðað við áunninn rétt sjóðfélaga og hins vegar heildarskuldbindingar miðað við að virkir sjóðfélagar greiði áfram til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Við úttektina er miðað við að ávöxtun sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs.

Tryggingafræðileg úttekt miðað við árslok 2010 sýnir að heildareignir sjóðsins samanborið við heildarskuldbindingar er -3,4% og hefur staða sjóðsins batnað frá árinu áður. Í úttektinni er tekið tillit til framlags úr ríkissjóði til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða en framlagið hefur bæði áhrif á eignir og skuldbindingar sjóðsins.

Tryggingafræðileg staða

í milljónum kr.

Heildarstaða	2010	2009
Eignir	565.902	513.207
Skuldbindingar	585.835	575.066
Samtals	-19.933	-61.859
% af skuldbindingum	-3,4%	-10,8%

Áfallin staða

Eignir	313.007	277.441
Skuldbindingar	320.931	321.791
Samtals	-7.924	-44.350
% af skuldbindingum	-2,5%	-13,8%

Nánari sundurliðun tryggingafræðilegrar úttektar miðað við árslok 2010 má sjá í skýringu 17 á bls. 37 í árs-skýrslunni.

Þróun ævilengdar

Meðalævi Íslendinga hefur verið að lengjast umtalsvert á undanförunum áratugum og þar af leiðandi greiða lífeyrissjóðir sjóðfélögum ellilífeyri í lengri tíma. Í meðfylgjandi töflu má sjá að á undanförunum fjórum áratugum hefur ólifðu meðalævi (lífslíkur) karla við fæðingu lengst um 8 ár eða úr 71,6 ári í 79,7 ár. Ólifðu meðalævi kvenna við fæðingu hefur á sama tíma lengst um tæp 6 ár eða úr 77,5 árum í 83,3 ár.

Á árunum 1971 til 1975 gat 65 ára kona vænst þess að lifa að meðaltali í 17,8 ár en árið 2009 í 20,6 ár eða um 16% lengur. Karlar hafa verið að draga á konur og geta nú vænst þess að lifa í 18,3 ár eða 22% lengur en 65 ára karlar að meðaltali á árunum 1971 til 1975.

Ólifðu meðalævi

Karlar	Við fæðingu	65 ára	80 ára
1971–1975	71,6	15,0	6,6
1991–1995	76,3	16,4	7,3
2009	79,7	18,3	8,1

Konur	Við fæðingu	65 ára	80 ára
1971–1975	77,5	17,8	7,7
1991–1995	80,8	19,3	8,7
2009	83,3	20,6	9,3

Heimild: Hagstofa Íslands.

Verðbréfavíðskipti og lánveitingar

Á liðnu ári ráðstafaði sjóðurinn 62.138 milljónum króna til lánveitinga og verðbréfakaupa og seldi verðbréf fyrir 31.946 milljónir. Kaup verðbréfa umfram sölu nam því 30.192 milljónum.

Lánveitingar til sjóðfélaga og önnur fasteignaveðtryggð lán námu 3.152 milljónum. Keypt voru skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs fyrir 29.611 milljónir. Þar af voru keypt skuldabréf Íbúðalánasjóðs fyrir 24.046 milljónir og önnur ríkistryggð skuldabréf fyrir 5.565 milljónir.

Kaup á skuldabréfum sveitarfélaga og fyrirtækja með ábyrgð sveitarfélaga námu 9.122 milljónum og fyrirtækja 2.856 milljónum. Seld voru skuldabréf að fjárhæð 9.797 milljónir.

Kaup innlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina námu 6.459 milljónum en sala hlutabréfa 10 milljónir. Kaup erlendra verðbréfa námu 10.938 milljónum en sala 22.139 milljónir og nam því sala erlendra verðbréfa 11.201 milljónum umfram kaup.

Verðbréfavíðskipti 2010

í milljónum kr.

	Kaup	Sala	Kaup – Sala
Veðskuldabréf	3.152	0	3.152
Íbúðabréf	24.046	9.559	14.487
Önnur ríkistryggð skuldabréf	5.565	0	5.565
Sveitarfélög og með ábyrgð sveitarfélaga	9.122	0	9.122
Fyrirtæki	2.856	238	2.618
Innlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	6.459	10	6.449
Erlend verðbréf	10.938	22.139	-11.201
Samtals	62.138	31.946	30.192

Staða gjaldmiðlavarnarsamninga

Fram að falli viðskiptabankanna nýtti sjóðurinn gjaldmiðlavarnarsamninga, í þeim tilgangi að draga úr áhættu vegna misvægis á gjaldmiðlasamsetningu erlendar verðbréfaeignar sjóðsins gagnvart gengisvísitölu íslensku krónunnar og til að draga úr gjaldeyrissáhættu sjóðsins. Lífeyrisskuldbindingar sjóðsins eru í íslenskum krónum og markmiðið með gjaldmiðlavarnarsamningum er að draga úr þeirri áhættu að erlendar eignir sjóðsins lækki í íslenskum krónum ef krónan styrkist gagnvart öðrum gjaldmiðlum.

Eftir fall viðskiptabankanna í október 2008 hrundi gengi íslensku krónunnar. Algjör markaðsbrestur myndaðist á gjaldeyrismarkaði því viðskiptabankarnir gátu ekki lengur sinnt viðskiptavakt með krónuna. Lífeyrissjóðir og aðrir aðilar sem höfðu gert gjaldmiðlavarnarsamninga við bankana gátu því ekki lokað samningunum eða gert ráðstafanir til að draga úr tapi þeirra.

Í tengslum við fall viðskiptabankanna og markaðsbrest á gjaldeyrismarkaði, telur sjóðurinn að forsendur þessara samninga hafi brostið og byggir þar m.a. á ytri og innri sérfræðiálitum. Sjóðurinn gerði skilaneftundum

viðskiptabankanna á sínum tíma tilboð um uppgjör samninganna byggt á forsendum fyrrgreindra sérfræðiálita. Metin brúttóskuld sjóðsins í árslok 2010 með áætluðum vöxtum er 19.272 m.kr. og er sú fjárhæð færð í efnahagsreikningi undir liðnum skuldir við lánastofnanir. Sjóðurinn telur að framangreint mat á áhrifum samninganna sé byggt á bestu vitneskju, miðað við stöðu við gerð ársreikningsins en bendir á óvissu um endanlega niðurstöðu um uppgjör samninganna. Verði niðurstaðan frábrugðin mati sjóðsins getur það leitt til breytingar á hreinni eign og haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins. Ekki er útilokað að málið verði útkljáð fyrir dómstólum fallist viðkomandi viðskiptabankar ekki á rök sjóðsins í málinu. Mikið starf hefur verið unnið á vettvangi Landssamtaka lífeyrissjóða til að ná ásættanlegri niðurstöðu um uppgjör samninganna fyrir hönd lífeyrissjóðanna.

Við gerð ársreikningsins hefur sjóðurinn gert ráð fyrir að geta skuldajafnað skuldabréfum viðkomandi viðskiptabanka og öðrum kröfum gagnvart þeim aðilum sem kröfur eiga á sjóðinn vegna skuldastöðu framvirkra gjaldmiðlavarnarsamninga.

Innlend hlutabréf

Próun hlutabréfaverðs 2010

Á liðnu ári hækkaði íslenska hlutabréfavisitalan, OMXI6 um 14,7%. Marel og Össur hækkuðu mikið á árinu. Þannig hækkaði Marel um 63,5% og Össur um 33,3%. Þrátt fyrir miklar hækkanir á markaðnum var veltan helmingi minni en á árinu á undan. Fjöldi skráðra fyrirtækja í NASDAQ OMX á Íslandi var ellefu í árslok og fækkaði um tvö á árinu.

Hlutabréfaviðskipti og ávöxtun

Í árslok 2010 nam hlutabréfaeignin 12,7 milljörðum eða 3,9% af verðbréfaeign samanborið við 4,8 milljarða eða 1,6% af verðbréfaeign í árslok 2009. Sjóðurinn fjárfesti fyrir 6,5 milljarða í innlendum hlutabréfum á árinu. Nafnávöxtun skráðra hlutabréfa var 27,1% (23,9% raunávöxtun) en til samanburðar hækkaði vísitala innlendra hlutabréfa um 14,7% (11,8% raunávöxtun).

Hlutafjárþátttaka

Lífeyrissjóður verzlunarmanna tók þátt í hlutafjárukningu Icelandair og Nýherja á árinu 2010. Icelandair Group gekk frá fjárhagslegri endurskipulagningu á árinu og var hlutafé félagsins aukið um átta milljarða króna. Nýherji gekk einnig frá fjárhagslegri endurskipulagningu á árinu og seldi nýtt hlutafé fyrir 840 milljónir króna.

Innlend hlutabréfaeign í árslok

	2010	2009
Eign í milljónum kr.	12.690	4.772
Hlutfall af verðbréfaeign	3,9%	1,6%
Fjöldi félaga	18	12

Skráð innlend hlutabréf sjóðsins námu 9.734 milljónum en óskráð hlutabréf og hlutdeildarskírteini námu 2.956 milljónum. Nánari sundurliðun á eign sjóðsins í einstökum hlutafélögum má sjá í skýringu 11 á bls. 34 í ársskýrslunni.

Aðkoma sjóðsins að innlendum framtakssjóðum

Lífeyrissjóðurinn hefur fjárfest með góðum árangri í innlendum framtakssjóðum sem fjárfesta aðallega í fyrirtækjum sem ekki eru skráð á hlutabréfamarkaði. Undanfarin ár hefur sjóðurinn fjárfest í framtakssjóðunum Auði I, Brú II, Frumtaki og Framtakssjóði Íslands.

Fjárfestingastefna þessara sjóða er nokkuð mismunandi, þ.e. allt frá því að fjárfesta í minni eða meðalstórum fyrirtækjum sem þurfa eigið fé til vaxtar og að fjárfesta í stórum fyrirtækjum sem stefna að skráningu á hlutabréfamarkaði. Stærð sjóðanna er mismunandi en Framtakssjóður Íslands hefur þar sérstöðu hvað stærð og umfang varðar. Hlutverk Framtakssjóðsins er meðal annars að taka þátt í og móta fjárhagslega og rekstrarlega endurreisn íslensks atvinnulífs eftir hrun fjármálakerfisins á haustmánuðum 2008.

Eignarhlutur sjóðsins er frá því að vera 9,4% til 19,9% í ofangreindum framtakssjóðum. Fjárfestingarloforð sjóðsins var um áramót 7,5 milljarðar króna og þar af hefur sjóðurinn nú þegar fjárfest fyrir rúma 2 milljarða króna. Hér er um verulega fjármuni að ræða og því mikilvægt að vel takist til við ávöxtun þeirra. Fram kemur í fjárfestingastefnu sjóðsins að þegar fjárfest er í óskráðum hlutafélögum og nýsköpunarverkefnum skuli það gert í gegnum sérstaka fjárfestingasjóði. Tilgangurinn er m.a. að ná fram áhættudreifingu og fela sérhæfðum aðilum rekstur slíkra sjóða. Það er mat Lífeyrissjóðs verzlunarmanna að á tímum sem þessum megi vænta góðrar langtímaávöxtunar af innlendum framtakssjóðum.

Erlend verðbréf

Erlend verðbréfaeign um sl. áramót nam 97,1 milljarði eða 29,7% af verðbréfaeign og er hún ávöxtuð í vel dreifðum alþjóðlegum hlutabréfasöfnum. Af erlendu verðbréfaeigninni eru 0,5 milljarðar í skuldabréfasjóði. Hlutfall erlendra verðbréfa af eignum sjóðsins er það sama og það var í lok árs 2005.

Ávöxtun á erlendum verðbréfamörkuðum var ágæt á árinu 2010. Heimsvísitala Morgan Stanley hækkaði um 11,8% í dollurum, en hún er helsti mælikvarði á breytingu hlutabréfaverðs í heiminum. Hlutabréf í Bandaríkjunum, sem vega mest í heimsvísitölunni, hækkuðu um 12,8% og hlutabréf í Evrópu um 8,7%. Japanski hlutabréfamarkaðurinn lækkaði um 3% en aðrir hlutabréfamarkaðir í Asíu hækkuðu um 17%. Gengi íslensku krónunnar styrktist um 11,2% gagnvart erlendum gjaldmiðlum á árinu 2010. Erlend verðbréfaeign sjóðsins hækkaði um 12,8% í dollurum sem jafngildir 3,9% ávöxtun í krónum.

Erlend verðbréfaviðskipti námu 33 milljörðum á liðnu ári. Þannig námu fjárfestingar í erlendum verðbréfum 10,9 milljörðum og sala 22,1 milljarði. Hluti af sölu erlendra verðbréfa tengdist viðskiptum lífeyrissjóða við Seðlabanka Íslands þar sem fjárfest var í íbúðabréfum með 7,2% verðtryggðri ávöxtunarkröfu.

Gjaldeyrishöft hafa verið í gildi á Íslandi frá því að fjármálakerfið féll haustið 2008. Það felur í sér hömlur á nýjum erlendum fjárfestingum. Auk þess er ekki mögulegt að beita gjaldeyrisvörnum og er erlend verðbréfaeign sjóðsins því óvarin gagnvart gengissveiflum íslensku krónunnar.

Erlend verðbréfaeign í árslok

	2010	2009
Eign í milljónum kr.	97.058	104.230
Hlutfall af verðbréfaeign	29,7%	34,9%

Nánari sundurliðun á erlendu verðbréfaeigninni í árslok má sjá í skýringu 11 á bls. 35 í ársskýrslunni.

Áhættudreifing

Sjóðurinn hefur frá árinu 1994 fjárfest í alþjóðlegum verðbréfasöfnum til að dreifa áhættu í eignasafninu og dreifa áhættu á einstaka skuldara og fyrirtæki. Ríflega aldarlöng reynsla af alþjóðlega dreifðum fjárfestingum hefur sýnt að til lengdar litið skila erlend hlutabréf góðri ávöxtun. Þá er mikilvægt að hafa í huga að þeir fjármunir sem sjóðurinn er að ávaxta á erlendum fjármálamörkuðum þarf ekki að færa aftur til Íslands til lífeyrisgreiðslna fyrr en að áratugum liðnum. Þannig hefur sjóðurinn alla möguleika til þess að selja erlendu fjárfestinguna einhvern tíma í framtíðinni þegar best hentar sjóðfélögunum, bæði með tilliti til stöðu á erlendum fjármálamörkuðum og jafnframt með tilliti til stöðu íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum.

Verðbréfaeign

Verðbréfaeignin nam 326,7 milljörðum króna í árslok 2010 samanborið við 298,5 milljarða í árslok 2009. Verðbréfaeign í árslok skiptist þannig hlutfallslega, að innlend skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs nema 28,2% af eigninni, lán til sjóðfélaga 12,2%, önnur skuldabréf 13,3%, bankainnstæður 12,7%, innlend hlutabréf 3,9% og erlend verðbréf 29,7%.

Verðbréfaeign

í milljónum kr.

	2010	%	2009	%
Bankainnstæður	41.434	12,7	37.962	12,7
Veðskuldabréf sjóðfélaga	39.949	12,2	41.648	13,9
Íbúðabréf	78.217	24,0	63.862	21,4
Húsbréf	4.210	1,3	5.765	1,9
Húsnæðisbréf	655	0,2	895	0,3
Íbúðalánasjóður	1.011	0,3	1.101	0,4
Önnur bréf með ríkisábyrgð	7.740	2,4	3.449	1,2
Bankar og sparisjóðir	10.298	3,2	10.287	3,4
Ýmsir lánasjóðir	6.635	2,0	6.035	2,0
Fyrirtæki	17.737	5,4	13.327	4,5
Sveitarfélög	6.281	1,9	2.910	1,0
Önnur veðskuldabréf	2.749	0,8	2.289	0,8
Innlend hlutabréf	12.690	3,9	4.772	1,6
Erlend verðbréf	97.058	29,7	104.230	34,9
Samtals	326.664	100	298.532	100

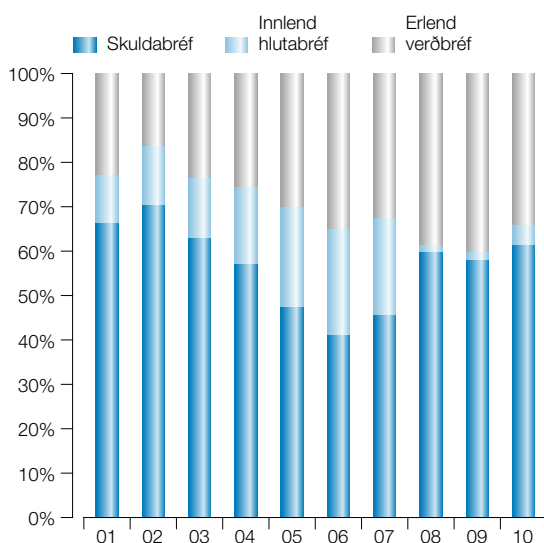
Þróun verðbréfaeignar

Hlutfall innlendra verðbréfa hefur aukist í eignasafninu. Erlendar fjárfestingar eru takmarkaðar við gildandi gjald-eyrishöft. Taflan sýnir þróun verðbréfaeignar á liðnum árum.

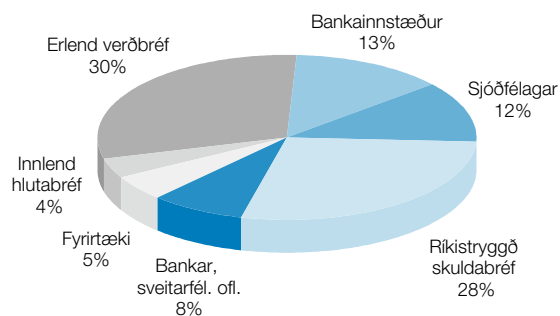
Skipting verðbréfaeignar

	2010	2009	2008	2007	2006
Skuldabréf og innstæður	66%	63%	66%	47%	41%
Innlend hlutabréf	4%	2%	1%	21%	24%
Erlend verðbréf	30%	35%	33%	32%	35%

Skipting verðbréfaeignar

Skipting verðbréfaeignar í árslok 2010

Lán til sjóðfélaga

Eftirspurn sjóðfélaga eftir lánum hjá lífeyrissjóðnum var minni á liðnu ári en undanfarin ár. Sjóðfélögum voru lánaðar alls 1.035 milljónir samanborið við 2.084 milljónir á árinu 2009 sem er 50% lækkun milli ára. Fjöldi afgreiddra sjóðfélagalána var 174 lán samanborið við 322 lán árið áður.

Samhliða því sem lánað var til sjóðfélaga voru keypt íbúðabréf útgefin af Íbúðalánasjóði fyrir 24.046 milljónir. Samtals voru því beinar og óbeinar lánveitingar vegna húsnæðisakaupa einstaklinga 25.081 milljónir eða 40% af verðbréfakaupum 2010.

Afgreidd sjóðfélagalán

í milljónum kr.

	2010	2009	Breyting
Lánað	1.035	2.084	-50%
Fjöldi lána	174	322	-46%
Meðalfjárhæð	5,9	6,5	-9%
Hlutfall af fjárfestingum	1,7%	5,9%	

Fjöldi afgreiddra lána eftir aldri sjóðfélaga

Aldur	2010	2009
16 – 19	1	0
20 – 29	2	30
30 – 39	24	86
40 – 49	49	84
50 – 59	63	86
60 – 69	26	29
70 – 79	9	7
Samtals	174	322

Útistandandi lán

Útistandandi lán til sjóðfélaga námu 39.949 milljónum í árslok eða um 12,2% af heildareignum samanborið við 41.648 milljónir eða um 13,9% af eignum í árslok 2009.

Staða sjóðfélagalána í árslok

í milljónum kr.

	2010	2009	Breyting
Útistandandi lán í m.kr.	39.949	41.648	-4%
Fjöldi lána	9.318	9.571	-3%
Meðalfjárhæð í m.kr.	4,3	4,4	-2%
Hlutfall af heildareignum	12,2%	13,9%	

Vanskil sjóðfélagalána

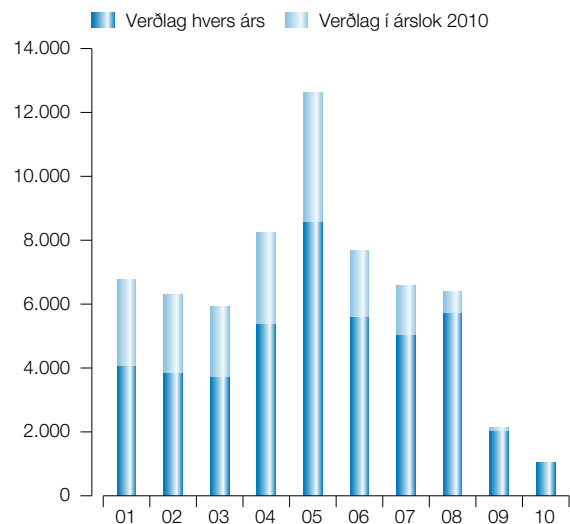
(meira en 3ja mánaða vanskil)

	2010	2009
Vanskil í milljónum	472	161
Hlutfall af heildarfjárhæð sjóðf.lána	1,2%	0,4%
Fjöldi lána	574	488
Hlutfall af heildarfjölda sjóðf.lána	6,2%	5,1%

Erfiðleikar í íslensku efnahagslífi hafa haft í för með sér að vanskil hafa aukist milli ára. Þannig nemur fjárhæð vanskila þeirra lána sem eru í meira en 90 daga vanskilum alls 1,2% í hlutfalli af heildarfjárhæð útistandandi sjóðfélagalána. Fjöldi lána í vanskilum fer einnig vaxandi og eru 6,2% lána í meira en 90 daga vanskilum.

Afgreidd sjóðfélagalán

í milljónum króna

Úrræði vegna greiðsluferfiðleika

Á árinu 2010 var lögð áhersla á að leysa úr greiðsluvanda vegna sjóðfélagalána. Úrræði sem sjóðfélögum standa til boða eru margvísleg. Mál hvers og eins eru yfirfarin og metin og er leitast við að aðstoða lántakendur með tilliti til aðstæðna. Þannig er lánum skuldbreytt eftir því sem aðstæður bjóða, þau lengd og boðið upp á að greiða eingöngu vexti í tiltekinn tíma. Ennfremur hafa margir lántakendur nýtt sér greiðslujöfnun.

Eftirtalin úrræði standa sjóðfélögum til boða:

Lánstími lengdur í allt að 40 ár

Lántakendum býðst að lengja lánstíma í 40 ár frá útgáfudegi og lækka þannig greiðslubyrðina.

Afborgunarlaust – eingöngu greiddir vextir

Boðið er upp á að greiða eingöngu vexti og verðbætur á vexti yfir tólf mánaða tímabil og lækka þannig greiðslubyrðina tímabundið með því að fresta greiðslu afborgana. Eftir þann tíma verður greiðslubyrðin hærri en annars hefði verið þar sem uppsafnaðar afborganir og verðbætur bætast við höfuðstól lánsins. Í undantekningartilfellum er boðið upp á tímabundna frýstingu afborgana og vaxta.

Láni með jöfnum afborgunum breytt í jafngreiðslulán

Oft er greiðslubyrði lána með jöfnum afborgunum nokkuð þyngri en af jafngreiðslulánum. Ef lán er á fyrsta veðrétti er hægt að lækka greiðslubyrðina með því

að óska eftir breytingu á skilmálum láns með jöfnum afborgunum þannig að afborganir miðist við jafnar greiðslur.

Fjölgun gjalddaga

Fyrir þá sem eru með afborganir sjaldnar en á eins mánaða fresti, getur verið ráðlegt að breyta í mánaðarlegar afborganir. Þannig verður greiðslubyrðin jafnari og minni hætta er á að komi til vanskila.

Skuldbreyting

Skuldbreyting á við ef um veruleg vanskil er að ræða og ólíklegt er að önnur úrræði leysi greiðsluvandann. Skuldbreyting felst í því að uppsöfnuðum vanskilum er bætt við eftirstöðvar lánsins. Möguleiki til að skuldbreyta getur takmarkast af veðrymi og samþykki síðari veðhafa.

Úrræði á grundvelli nýlegra laga

Lántakendum stendur til boða nokkur úrræði á grundvelli nýlegra laga og samkomulags aðila á fjármálamarkaði. Þar er helst að nefna greiðslujöfnun fasteignalána, sértæk skuldaaðlögun, greiðsluaðlögun og tímabundið úrræði fyrir einstaklinga sem eiga tvær fasteignir til heimilisnota.

Samtals eru 9.318 lán útistandandi hjá sjóðnum og þar af eru 3.435 lán með greiðslujöfnun. Um 63% lántakenda sjóðsins hafa því kosið að segja sig frá greiðslujöfnun og greiða afborganir samkvæmt upphaflegum skilmálum lánanna.

Samkomulag um aðlögun skulda í 110% af verðmæti fasteignar

Lífeyrissjóður verzlunarmanna er aðili að samkomulagi um nánari útfærslu aðgerða í þágu yfirveðsettra heimila sem undirritað var 15. janúar 2011 af Landssamtökum lífeyrissjóða, Samtökum fjármálafyrirtækja og Íbúðalánasjóði. Við gerð samkomulagsins kom það skýrt fram hjá lífeyrissjóðunum að þeim er ekki heimilt að gefa eftir innheimtanlegar veðkröfur. Í samkomulaginu fellst að sjóðfélögum með skuldir hjá sjóðnum og eru með áhvilandi veðskuldir umfram 110% af verðmæti fasteignar geta sótt um færa veðskuldir sínar niður að 110% af verðmæti fasteignar að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Skuldir sem færa má niður samkvæmt samkomulaginu eru skuldir sem stofnað var til vegna fasteignakaupa umsækjanda á árunum fyrir 2009 og hvíla með veði á eign sem er til heimilishalds lántaka og uppfylla rétt til vaxtabóta.

Sjóðfélagar geta óskað eftir niðurfellingu um allt að 4 m.kr. fyrir einstaklinga og 7 m.kr. fyrir einstæða foreldra, sambýlisfólk og hjón. Tekið verður tillit til annarra aðfararhæfra eigna. Ef veðrymi er á þeim eignum, lækkar niðurfærsla veðskulda sem því nemur. Lækkun skulda takmarkast við að greiðslubyrði umsækjanda af lánum sem samkomulag þetta tekur til verði ekki lægri en sem svarar 18% af brúttótekjum eftir beiðingu úrræðisins. Sjóðfélagar sem eru með veðsetningu umfram 110% af verðmæti fasteignar, þrátt fyrir lækkun veðskulda um 4 eða 7 m. kr., geta óskað eftir frekari niðurfellingu. Niðurfellingin getur í heild numið allt að 15 m.kr. fyrir einstaklinga og 30 m.kr. fyrir einstæða foreldra, sambýlisfólk og hjón.

Séreignardeild

Sjóðfélögum stendur til boða tvær ávöxtunarleiðir fyrir séreignarsparnað sinn.

Verðbréfaeið

Verðbréfaeið hefur verið í boði frá árinu 1999. Sparnaður er ávaxtaður í dreifðu safni innlendra og erlendra verðbréfa. Áhersla er lögð á góða langtímaávöxtun en sveiflur í ávöxtun geta verið allnokkrar frá einum tíma til annars. Verðbréfaeið er ætluð þeim sem eru að byggja upp lífeyrissparnað til langs tíma. Fjárfestingarstefna verðbréfaeiðar endurspeglar af fjárfestingarstefnu samtryggingardeildar lífeyrissjóðsins. Í verðbréfaeið gefst sjóðfélögum kostur á að nýta stærðarhagkvæmni lífeyrissjóðsins og er rekstrarkostnaður hennar með því lægsta sem þekkist meðal lífeyrissjóða eða einungis 0,07% af eignum.

Hrein ávöxtun verðbréfaeiðar á árinu 2010 var 6,1% sem svarar til 3,4% raunávöxtunar. Meðalraunávöxtun síðustu fimm ára er -2,0% og síðustu tíu ára 2,4%. Séreignardeildin er ávöxtuð samhliða öðrum eignum sjóðsins sem nú nema um 310 milljörðum.

Innlánsleið

Innlánsleið er ávöxtunarleið þar sem sparnaður er ávaxtaður í innlánnum banka og sparisjóða. Lögð er áhersla á verðtryggð innlán. Innlánsleið er ætluð þeim sem hafa hafið úttekt lífeyrissparnaðar eða gera ráð fyrir því að hefja úttekt hans innan fárra ára.

Hrein ávöxtun innlánsleiðar á liðnu ári var 5,8% sem svarar til 3,1% raunávöxtunar.

Flutningur milli ávöxtunarleiða

Sjóðfélagar geta með umsókn til sjóðsins skipt um þá ávöxtunarleið sem greitt er til eða flutt uppsafnaðan sparnað milli leiða.

Lífeyrisgreiðslur

Lífeyrisgreiðslur námu 461 milljón en voru 1.011 milljónir árið 2009 en á árinu 2009 kom fyrst til framkvæmda tímabundin lagaheimild til einstaklinga til að taka út séreignarsparnað.

Greiðslur úr séreignardeild vegna sérstakrar tímabundinnar heimildar námu alls 337 milljónum til 717 einstaklinga samanborið við 549 milljónir til 1.191 einstaklings á árinu 2009. Þar af námu lífeyrisgreiðslur úr verðbréfaeið 321 milljón til 697 einstaklinga og 16 milljónum til 20 einstaklinga úr innlánsleið.

Inneignir og iðgjöld

Inneignir séreignardeildar námu 6.367 milljónum í árslok 2010 en 6.003 milljónum árið áður. Alls áttu 41.102 einstaklingar inneignir samanborið við 40.931 í árslok 2009. Iðgjöld til séreignardeildar námu 532 milljónum á árinu 2010 samanborið við 505 milljónir árið 2009.

Séreignardeildin

í milljónum kr.

	2010	2009	Breyting %
Iðgjöld	532	505	5
Lífeyrisgreiðslur	461	1.011	-54
Inneignir í árslok	6.367	6.003	6
Fjöldi með inneignir	41.102	40.931	0

Nánari sundurliðun séreignardeildar má sjá í ársskýrslunni á blaðsíðu 40 til 42.

Fjárfestingastefna

Grundvöllur fjárfestingastefnu sameignardeildar

Fjárfestingastefna Lífeyrissjóðs verzlunarmanna (LV) er grundvölluð á VII. kafla laga nr. 129/1997, um skyldu-tryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, samþykktum sjóðsins og á samningi VR og samtaka atvinnurekenda frá 30. desember 1996 um lífeyrismál.

LV er fagfjárfestir sem hefur að höfuðmarkmiði að hámarka eignir og réttindi sjóðfélaganna og skal það sjónarmið lagt til grundvallar við fjárfestingar og eignastýringu á verðbréfasafni sjóðsins.

Fjármagn sjóðsins skal ávaxtað með hliðsjón af þeim kjörum, sem best eru boðin á hverjum tíma, að teknu tilliti til varúðarsjónarmiða, áhættu og verðtryggðra langtímaskuldbindinga sjóðsins.

Lífeyrisbyrði sjóðsins, þ.e. lífeyrir í hlutfalli af iðgjöldum, hefur farið hækkandi frá árinu 2000 er hún var 27,5%, samanborið við 42,0% á fyrstu níu mánuði ársins 2010. Meðalaldur greiðandi sjóðfélaga er 36 ár. Iðgjöld til sjóðsins á fyrstu níu mánuðum ársins 2010 skiptast þannig að 18% iðgjalda eru vegna sjóðfélaga yngri en 30 ára, 47% eru vegna sjóðfélaga yngri en 40 ára og 73% iðgjalda eru vegna sjóðfélaga yngri en 50 ára.

Spá um þróun lífeyrisbyrði á næstu árum bendir til þess að hún vaxi hægfara og verði 48% til 52% árið 2015. Þessi fyrirsjáanlega þróun með tilliti til réttindaávinnslu hjá lífeyrissjóðnum mun leiða til þess að áætlað framtíðargreiðslufæði vegna lífeyrisskuldbindinga muni nema liðlega þriðjungum af ráðstöfunarfé til nýfjárfestinga á árinu 2015. Þrátt fyrir ofangreinda þróun lífeyrisbyrðarinnar og greiðslufæðis lífeyris er sjóðnum kleift að beita langtíamarkmiðum við ákvörðun um fjárfestingastefnu lífeyrissjóðsins.

Deildaskipting

LV skiptist í tvær deildir:

- **A-deild**, sem er sameignardeild. Í A-deild greiðast lögboðin eða samningsbundin iðgjöld, sbr. gr. 10.1. og 10.2. í samþykktum sjóðsins.
- **B-deild**, sem er séreignardeild. Í B-deild greiðast viðbótariðgjöld, sbr. gr. 10.3. í samþykktum sjóðsins. Séreignardeildin býður upp á tvær ávöxtunarleiðir:

Leið 1, verðbréfareið, fylgir sömu fjárfestingastefnu og A-deild, sameignardeild. Sérstök viðmið um lausafjárhlutfall, laust fé og auðseljanleg verðbréf er að lágmarki 25%.

Leið 2, innlánsleið, er ávöxtuð í innlánnum viðskiptabanka og sparissjóða með áherslu á verðtryggð innlán.

Leið 1, verðbréfareið: Í október 2010 námu heildareignir kr. 5.836 milljónum. Þar af áttu sjóðfélagar yngri en 40 ára 22% af heildareign, sjóðfélagar á aldrinum 40 til 49 ára áttu 28%, sjóðfélagar á aldrinum 50 til 59 ára 33% og sjóðfélagar 60 ára og eldri 17% af heildareignum.

Séreignariðgjöld til verðbréfareiðar námu 495 milljónum árið 2009 en iðgjöld ársins 2010 eru áætluð um 500 milljónir.

Tímabundin lagaheimild til útgreiðslu lífeyrissparnaðar jók útlæði úr verðbréfareið á árinu 2009. Þannig námu lífeyrisgreiðslur 985 milljónum á árinu 2009 en lífeyrisgreiðslur ársins 2010 eru áætlaðar um 460 milljónir.

Eignasamsetning Leiðar 1 endurspeglar eignasamsetningu sameignardeildar.

Leið 2, innlánsleið: Í október 2010 námu heildareignir í innlánsleið kr. 313 milljónum. Þar af áttu sjóðfélagar yngri en 40 ára 2% af eign, sjóðfélagar á aldrinum 40 til 49 ára 13% , sjóðfélagar á aldrinum 50 til 59 ára 32% og sjóðfélagar 60 ára og eldri 53% af heildareignum.

Iðgjöld í innlánsleið eru áætlaðar 32 milljónir á árinu 2010 og lífeyrisgreiðslur eru áætlaðar 20 milljónir.

Eignir Leiðar 2 er að fullu ávaxtaðar í innlánnum hjá bönkum og sparissjóðum með áherslu á verðtryggð innlán.

Útgreiðslur úr leið 1 og leið 2

Væntar útgreiðslur á árinu 2011 ráðast einkum af aldri sjóðfélaga en heimilt er að taka eign í séreignardeild út frá 60 ára aldri. Einnig er heimilt að taka eign út við fráfall sjóðfélaga sem og við örorku ef orkutap er umfram 50%. Þá hefur tímabundin lagaheimild til úttektar séreignasparnaðar áhrif til aukinna útgreiðslna.

Sjóðfélögum er heimilt að flytja eign sína til annars vörsluaðila lífeyrissparnaðar. Möguleg áhætta vegna þessa fyrir leið 1 er fyrir hendi en takmarkast af sterri lausafjárstöðu og takmörkuðu umfangi leiðarinnar. Leið 2 er alfarið ávöxtuð í innlánnum og er áhætta vegna flutninga takmörkuð.

Markmið og viðmið um ávöxtun og áhættu

Ávöxtunarviðmið:

- Viðmið um raunávöxtun annarra eignaflokka en hlutabréfa er 3,5 til 6,5%.
- Viðmið við ávöxtun innlendra hlutabréfa sjóðsins er Úrvalsvisitala aðallista Nasdaq OMX Íslands.
- Viðmið við ávöxtun erlendra hlutabréfa sjóðsins er heimsvísitala Morgan Stanley (MSCI).
- Ávöxtunarviðmið erlendra framtakssjóða (Private Equity Funds) er tvennskonar 5 til 8% umfram ávöxtun heimsvísitölu hlutabréfa (MSCI) eða 12 til 20% nafnávöxtun í viðkomandi skráningarmynt.

a) Núverandi eignasamsetning og áhrif hennar á fjárfestingastefnuna

Hinn 31. október 2010 var hlutfallsleg eignasamsetning sjóðsins eftirfarandi:

Eignaflokkur	%
Innlán í bönkum og sparisjóðum	12,2
Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	24,4
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	1,5
Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	5,3
Fasteignatryggð skuldabréf	14,0
Innlend hlutabréf	3,5
Önnur verðbréf	7,9
Erlend verðbréf	31,2

Gjaldmiðlasamsetning eignasafnsins skiptist þannig að 41% er í USD, 24% er í EUR, 10% í JPY og 25% í öðrum myntum sem liggur nærri markmiði sjóðsins um gjaldmiðlasamsetningu sem gerir ráð fyrir að erlendar fjárfestingar sjóðsins taki mið af heimsvísitölu Morgan Stanley. Við gerð fjárfestingastefnunnar hefur verið tekið tillit til undirvogunar innlendra hlutabréfa í eignasafni sjóðsins vegna hruns innlends hlutabréfamarkaðar.

Skuldabréfasafn sjóðsins einkennist af útgáfu ríkis-tryggðra skuldabréfa, að stórum hluta tengdum fjármögnun Íbúðalánasjóðs, auk beinna fasteignaveðtryggðra lánveitinga lífeyrissjóðsins til sjóðfélaga.

b) Hlutfall helstu eignaflokka

Fjárfestingastefnan gerir ráð fyrir að hlutfall helstu eignaflokka verði sem hér greinir:

Eignaflokkur	Frá %	Til %
Innlán	0	15
Innlend skuldabréf	40	60
Innlend hlutabréf	5	15
Erlend skuldabréf	0	5
Erlend hlutabréf ^{*)}	25	50

^{*)} Undir erlend hlutabréf falla að auki „Private equity“ fjárfestingar.

Gert er ráð fyrir að atvinnugreinaskipting erlendra fjárfestinga sjóðsins hafi svipað vægi og heimsvísitala Morgan Stanley.

c) Viðmið um eignaskiptingu

Ráðstöfun fjármagns og eignastýring á verðbréfasafni sjóðsins skal byggjast á tegundaflokkun innlána og verðbréfa sbr. 36. gr. laga nr. 129/1997, með síðari breytingum. Skal eftirfarandi viðmið notuð um skiptingu eigna þannig að vægi einstaka verðbréfaflokka geti að hámarki numið:

Eignaflokkur	Hámark %
1. Innlán í bönkum og sparisjóðum	15
2. Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	50
3. Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	5
4. Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	20
5. Fasteignaveðtryggð skuldabréf	25
6. Hlutabréf	60
7. Önnur verðbréf	15

Skýringar:

- 1. Innlán í bönkum og sparisjóðum.** Innlán banka og sparisjóða skulu alla jafna vera undir 15% af eignum.
- 2. Ríkisvixlar, ríkisskuldabréf og skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs.** Í vixlum og skuldabréfum útgefnum af ríkissjóði eða með ábyrgð ríkissjóðs, s.s. spariskírteini ríkissjóðs, ríkisbréf og íbúðabréf.
- 3. Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga.** Í skuldabréfum og vixlum útgefnum af sveitarfélögum með trausta rekstrar- og fjárhagsstöðu eða með ábyrgð þeirra. Verðbréf þessi skulu að jafnaði hafa skráð kaup- og sölugengi á skipulegum markaði.
- 4. Skuldabréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana.** Í skuldabréfum og vixlum útgefnum af bönkum og sparisjóðum, fjárfestingarbönkum og öðrum lánastofnunum, enda hafi þessar stofnanir trausta eiginfjárstöðu og starfi samkvæmt sérstökum lögum eða séu undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins. Verðbréf samkvæmt þessum flokki skulu hafa skráð kaup- og sölugengi á skipulegum markaði.
- 5. Fasteignaveðtryggð skuldabréf.** Í skuldabréfum tryggðum með veði í fasteignum, þ.m.t. sjóðfélagalán. Áhvílandi uppreiknaðar veðskuldir að viðbættu nýju láni frá sjóðnum, mega ekki fara umfram 75% af metnu markaðsverði viðkomandi eignar sem löggiltur fasteignasali eða annar sérfróður aðili tilnefndur af sjóðnum framkvæmir. Þegar um sérhæft atvinnuhúsnæði er að ræða þá skal hámarkið vera 35% af metnu markaðsverði. Veðandlög eru því bæði íbúðarhúsnæði, heilsársbústaðir (lánstími takmarkaður við 15 ár og fjárhæðir við 3 milljónir), lögbýli og atvinnuhúsnæði með þeim takmörkunum sem að ofan greinir.
- 6. Hlutabréf.** Í hlutabréfum innlendra fyrirtækja og innlendum samlagshlutafélögum. Erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum skulu að hámarki nema 50% af eignum. Eignarhluti sjóðsins í einstökum hlutafélögum takmarkast við 15%, þó getur eignarhlutur í innlendum samlagshlutafélögum numið allt að 20%, sbr. gildandi bráðabirgðaákvæði í l. 129/1997, með síðari breytingum. Eignist sjóðurinn hlut í fyrirtæki sem eingöngu sinnir þjónustuverkefnum fyrir lífeyrissjóðinn skal slík eignaraðild takmarkast við 25%.

7. **Önnur verðbréf.** Þegar fjárfest er í skuldabréfum fyrirtækja skulu þau hafa trausta eiginfjárstöðu og góða rekstrarafkomu enda séu viðkomandi skuldabréf skráð á skipulegum markaði og stefnt sé að skráningu hlutabréfa félagsins á skipulegan markað. Undir önnur verðbréf fellur einnig fjárfesting í verðbréfum útgefnum af lögaðilum til fjármögnunar á innviðafjárfestingum (Infrastructure Investments) með aðkomu hins opinbera. Hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða sem sjóðurinn fjárfestir í skulu hafa skráð kaup- og sölugengi á skipulegum markaði. Ekki er sjóðnum heimilt að eiga meira en 25% af hlutdeildarskírteinum útgefnum af sama verðbréfasjóði eða sama fjárfestingarsjóði eða einstakri deild hans. Hámarksfjárfesting í verðbréfasjóðum eða fjárfestingarsjóðum innan sama rekstrarfélags er 25% af hreinni eign. Ekki er sjóðnum heimilt að eiga meira en 15% af útgefnum hlutdeildarskírteinum eða hlutum annarra sjóða um sameiginlega fjárfestingu.
8. **Afleiðusamningar** eru gerðir til að draga úr áhættu sjóðsins. Heimilt er því að gera afleiðusamninga til að draga úr áhættu vegna undirliggjandi eignaflokka sjóðsins, þ.m.t. til að takmarka misvægi á gjaldmiðlasamsetningu erlendar verðbréfaeignar sjóðsins gagnvart gengisvog íslensku krónunnar og til þess að minnka gjaldeyrisáhættu sjóðsins.

d) Aðrar helstu viðmiðanir við ráðstöfun fjármagns og eignastýringu

1. Við það skal miðað að sem stærstur hluti af verðbréfum sjóðsins hafi þekkt markaðsverð og sé skráður í kauphöll og dreift eftir atvinnugreinum.
2. Markmið með virkri eignastýringu er að tryggja sem besta ávöxtun til lengri tíma litið, að teknu tilliti til áhættu. Beita skal virkri eignastýringu á þá kauphallarskráðu verðbréfaflokka þar sem því verður við komið, sem nema um 61% af heildareignum sjóðsins.
3. Viðmiðunarvísitala fyrir erlend hlutabréf er heimsvísitala Morgan Stanley. Viðmiðunarvísitala fyrir innlend hlutabréf er Úrvals vísitala Nasdaq OMX Íslands.

4. Viðmið um ávöxtun á skuldabréfasafni sjóðsins byggir á áhættuálagi á vaxtaferil ríkistryggðra skuldabréfa. Þannig eru breytilegir vextir á lánum til sjóðfélaga ákveðnir með 0,75% álagi á meðalávöxtun íbúðabréfa HFF150434 í viðskiptakerfi kauphallarinnar. Með tilliti til verðtryggðra langtímaskuldbindinga sjóðsins er leitast við að halda meðallíftíma skuldabréfasafnsins löngum, en hann er nú 11,8 ár.
5. Lánveitingar til sjóðfélaga miðast við að annað sé eftirspurn eftir slíkum lánum samkvæmt lánareglum eins og þær eru á hverjum tíma.
6. Fjárfestingar sjóðsins skulu miðast við að kröfur útgefnar af sama aðila eða aðilum sem tilheyra sömu samstæðunni eða tengdum aðilum sbr. lög um fjármálafyrirtæki fari ekki umfram 5% af hreinni eign sjóðsins til greiðslu lífeyris. Er þá miðað við samtölu verðbréfa, jafnt hlutabréfa sem skuldabréfa viðkomandi aðila. Þetta hlutfall má þó vera allt að 10% í heildarkröfum gagnvart einstökum viðskiptabönkum. Þetta á þó ekki við um skuldbindingar með ríkisábyrgð.

Við fjárfestingar í hlutabréfum hefur stjórn sjóðsins markað eftirfarandi fjárfestingastefnu til þess að vinna eftir á hlutabréfamarkaði:

1. Fjárfest er í félögum sem eru skráð á skipulögðum mörkuðum.
2. Fjárfest er í öðrum hlutafélögum að jafnaði með a.m.k. 5 ára rekstrarsögu og hafa samþykktir sem tryggja hömlulaus viðskipti með hlutafé.
3. Þátttaka í nýsköpunarverkefnum og áhættufjármögnun fer fram í gegnum félög og sjóði sem hafa slíkar fjárfestingar á stefnuskrá sinni og lífeyrisjóðurinn hefur gerst hluthafi í.
4. Að jafnaði er ekki fjárfest í félögum ef einn aðili á meirihluta hlutafjár. Mat á því er háð ákvörðun stjórnar. Þessi regla á þó ekki við um einkavæðingu opinberra fyrirtækja, ríkis eða sveitarfélaga þegar fyrir liggja stefnuyfirlýsingar um sölu á meirihluta hlutafjár í þeim félögum, þó slík sala fari ekki fram í einu lagi.
5. Eignarhlutur í einstökum félögum skal ekki vera hærri en 15% af hlutafé viðkomandi félags.

Hluthafastefna

Lífeyrissjóður verzlunarmanna er langtímafjárfestir sem hefur ásamt góðri arðsemi af hlutabréfaeign sinni það að markmiði að stuðla að vexti og viðgangi þeirra fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í.

Leiðbeinandi reglur SP um ábyrgar fjárfestingar

Lífeyrissjóðurinn varð fyrstur íslenskra stofnanafjárfesta aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna (SP) um ábyrgar fjárfestingar. Gefnar voru út í apríl 2006 sex leiðbeinandi reglur sem voru unnar af fulltrúum 20 stofnanafjárfesta frá 12 löndum og þar á meðal stærstu lífeyrissjóða vestan hafs og í Evrópu. Í reglunum er fjallað um hvernig áhersla á Umhverfisleg og Félagsleg málefni auk góðra Stjórnarhátta fyrirtækja (UFS) getur stuðlað að bættum fjárfestingarárangri verðbréfasafna um leið og hagsmunir fjárfesta og markmið þjóðfélagsins í viðara samhengi geta farið saman.

Með aðild að reglunum mun sjóðurinn á komandi misserum leitast við í samstarfi við aðra þátttakendur að;

- taka tillit til UFS málefna við mat á fjárfestingarkostum,
- vera virkur eigandi hlutabréfa,
- óska eftir að fyrirtæki geri grein fyrir stefnu sinni í málafnum UFS,
- stuðla að framgangi reglna SP hjá fjárvörsluaðilum,
- eiga samstarf um málefnið við aðra stofnanafjárfesta sem aðild eiga að reglunum,
- upplýsa ásamt öðrum þátttakendum um árangur okkar við að hringja reglunum í framkvæmd.

Umhverfismál

Sjóðurinn mun í vaxandi mæli hafa til hliðsjónar við fjárfestingar hvernig fyrirtækin horfa til umhverfisþátta við rekstur sinn þ.e.;

- að fyrirtækin fari að lögum og reglum um umhverfismál,
- að þau leitist við að draga úr umhverfisáhrifum við rekstur,
- og þau geri hluthöfum reglulega grein fyrir stefnu sinni á sviði umhverfismála.

Félagsleg ábyrgð – Mannréttindi

Eftir því sem við verður komið verður horft til þess hvort fyrirtækin virði mannréttindi og eigi ekki aðild að barnaþrælkun. Þau verði við rekstur sinn hvött til að taka tillit til alþjóðlegra sáttmála, t.d. alþjóðasáttmála SP sem samanstendur af tíu grundvallaratriðum sem taka á mannréttindum, vinnumarkaðssamskiptum, félagslegu umhverfi og spillingu.

Stjórnarhættir fyrirtækja

Sjóðurinn mun horfa til þess við fjárfestingar hvort fyrirtækin fylgi góðum stjórnarhátum við rekstur (t.d. reglum OECD um stjórnarhætti) og gefi upplýsingar þar um í ársskýrslum. Horft verður til þess hvort innlend fyrirtæki fylgi leiðbeiningum Viðskiptaráðs Íslands, Kauphallar Íslands og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja en frá 1. janúar 2005 ber útgefendum hlutabréfa í Kauphöll Íslands að fylgja leiðbeiningunum eða upplýsa um frávik frá leiðbeiningunum um stjórnarhætti fyrirtækja.

Hluthafafundir

Sjóðurinn gegnir eigendaskyldum sínum með virkum hætti og kemur ábendingum um rekstur og stefnu fyrirtækja auk bættra stjórnarhátta sem sjóðurinn er hluthafi í á framfæri á hluthafafundum og/eða með beinum samskiptum við stjórnendur viðkomandi fyrirtækja. Sjóðurinn tekur afstöðu til mála á hluthafafundum með atkvæðum sínum og á hlutabréfamarkaði með aðgerðum sínum.

Reglur stjórnsýslulaga

Reglur stjórnsýslulaga um sérstakt hæfi gilda, eftir því sem við getur átt, um meðferð mála og ákvarðanatökur í stjórn sjóðsins í einstökum málum. Reglur stjórnsýslulaga um sérstakt hæfi gilda með sama hætti um þá sem sjóðurinn styður til stjórnarstarfa í einstökum fyrirtækjum.

Af ofangreindu leiðir að stjórnarmenn eða framkvæmdastjóri taka ekki þátt í umræðum eða ákvörðunum á stjórnarfundum sjóðsins um málefni fyrirtækja þar sem þeir hafa hagsmuna að gæta sem starfsmenn, eigendur eða stjórnarmenn.

Siða- og samskiptareglur

Stjórn lífeyrissjóðsins hefur sett siða- og samskiptareglur fyrir starfsmenn og stjórnarmenn sjóðsins. Reglunum er ætlað að styðja við vönduð vinnubrögð, draga úr hættu á hagsmunaárekstrum og auka öryggi í meðferð fjármuna sjóðsins. Í reglunum er m.a. fjallað um góða starfshætti, hagsmunaárekstra, meðferð trúnaðarupplýsinga sem og reglur um gjafir, boðsferðir og starfstengdar ferðir.

Siða- og samskiptareglur

Lífeyrissjóðs verzlunarmanna:

Meginhlutverk sjóðsins er að taka á móti iðgjöldum, ávaxta þau, greiða út lífeyri og veita sjóðfélögum framúrskarandi þjónustu. Í þeim tilgangi að sinna því hlutverki sem best hefur stjórn sjóðsins samþykkt eftirfarandi siða- og samskiptareglur starfsmanna. Reglurnar taka einnig til stjórnarmanna, eftir því sem við getur átt.

1. Markmið reglnanna

Stjórn lífeyrissjóðsins og starfsmenn hans eru meðvitaðir um þá ábyrgð sem fylgir því að hafa umsjón með fjármunum sjóðfélaga. Markmið reglnanna er að stuðla að góðum starfsháttum og samskiptum.

Umsjón fjármuna sjóðsins felur í sér samskipti við aðila á fjármálamarkaði og útgefendur verðbréfa. Stjórn LV leggur áherslu á að starfsmenn sjóðsins rækti slík samskipti í þágu lífeyrissjóðsins. Stjórn sjóðsins áréttar mikilvægi þess að öll slík samskipti séu í samræmi við gott viðskiptasiðferði.

Reglur þessar eru hluti af ráðningarsamningi starfsmanna. Með undirritun ráðningarsamnings skuldbinda starfsmenn sig til að hlíta reglunum eins og þær eru á hverjum tíma.

2. Góðir starfshættir

Stjórnarmenn og starfsmenn skulu leggja rækt við starf sitt og stunda það af kostgæfni og skulu miða að því að vera lífeyrissjóðnum, sjóðfélögum og öðrum sem sjóðurinn veitir þjónustu til framdráttar.

Stjórnarmenn og starfsmenn skulu gæta þess innan sem utan vinnutíma að aðhafast ekkert það sem dregið getur í efa hæfni þeirra til að sinna störfum fyrir sjóðinn eða skaðað ímynd hans. Áreitni af nokkru tagi getur ekki samrýmst góðum samskiptum og starfsháttum á vinnustað og er ekki liðin.

3. Hagsmunaárekstrar

Stjórnarmönnum og starfsmönnum ber að forðast hvers konar hagsmunaárekstra sem upp kunna að koma milli starfa þeirra og annarra athafna eða tengsla við ytri aðila.

Þeir mega ekki taka þátt í meðferð máls ef aðstæður eru til þess fallnar að draga óhlutdrægni þeirra í efa. Stjórnarmaður eða starfsmaður sem veit um ástæður er kunna að valda vanhæfi hans skal án tafar vekja athygli á þeim.

4. Verðbréfavíðskipti starfsmanna

Um verðbréfavíðskipti gilda verklagsreglur LV um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna.

Verklagsreglunum er ætlað að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra í starfsemi sjóðsins og jafnframt að draga úr hættu á að þeir sem þær taka til tengist einstökum úrlausnarefnum með þeim hætti að fyrirfram megi draga í efa óhlutdrægni þeirra við meðferð og afgreiðslu einstakra mála.

5. Meðferð trúnaðarupplýsinga

Stjórnarmenn og starfsmenn eru bundnir þagnarskyldu um allt það sem þeir fá vitneskju um í starfi og leynt á að fara samkvæmt lögum eða eðli máls. Þagnarskylda helst þótt látið sé af starfi.

6. Störf utan Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

Starfsmönnum er óheimilt að gerast umboðsmenn annarra gagnvart lífeyrissjóðnum. Jafnframt mega starfsmenn ekki reka atvinnustarfsemi samhliða störfum sínum fyrir sjóðinn eða taka að sér launað starf utan lífeyrissjóðsins, nema með leyfi framkvæmdastjóra sjóðsins.

Starfsmönnum er óheimilt að sitja í stjórnnum fyrirtækja eða stofnana nema með leyfi framkvæmdastjóra.

Samkvæmt 4. mgr. 31. gr. laga um lífeyrissjóði þá er framkvæmdastjóra óheimilt að taka þátt í atvinnurekstri nema að fengnu leyfi stjórnar sjóðsins. Eignarhlutur í fyrirtæki telst þátttaka í atvinnurekstri nema um sé að ræða óverulegan hlut sem ekki veitir bein áhrif á stjórn þess.

7. Félagsmál og stjórnsmál

Áður en starfsmenn taka að sér ábyrgðarmikil forystustörf í félagsmálum eða stjórnsmálum skulu þeir upplýsa framkvæmdastjóra um það og ganga úr skugga um að það trufla ekki störf viðkomandi fyrir lífeyrissjóðinn eða að hætta sé á hagsmunaárekstrum. Framkvæmdastjóri skal að sama skapi hafa samráð við formann stjórnar.

8. Gjafir

Stjórnar- og starfsmönnum er óheimilt að þiggja gjafir af þjónustuaðilum og viðskiptavinum lífeyrissjóðsins. Frátaldar eru jólagjafir og aðrar tækifærisgjafir sem eru að fjárhagslegu verðmæti sem teljast algengar í slíkum tilvikum og verða því ekki taldar til hlunninda. Sé starfsmaður í vafa um hvort honum sé heimilt að þiggja gjöf skal hann leita álits framkvæmdastjóra. Sé framkvæmdastjóri í vafa um hvort honum sé heimilt að þiggja gjöf skal hann leita álits formanns stjórnar.

9. Boðsferðir og starfstengdar ferðir

Stjórnarmönnum og starfsmönnum lífeyrissjóðsins er óheimilt að þiggja boðsferðir af innlendum og erlendum þjónustuaðilum eða öðrum viðskiptavinum sjóðsins. Boðsferðir eru til að mynda skemmtiferðir hverskonar, s.s. veiðiferðir, ferðir í golf, og kynnisferðir vegna einstakra fyrirtækja eða viðskiptakosta og aðrar sambærilegar ferðir.

Þrátt fyrir framangreint er stjórnarmönnum og starfsmönnum lífeyrissjóðsins heimilt að sækja kynningar um fjárfestingarkosti sem eru til þess fallnar að afla upplýsinga eða þekkingar sem að gagni koma við rekstur sjóðsins og gera þannig viðkomandi hæfari til að sinna starfi sínu. Kynningarnar skulu hafa skýrt kynningarinnihald sem byggir á gögnum sem lögð eru fram á fundum því til stuðnings. Slíkum gögnum skal haldið til haga og gerð stutt skýrsla um ferðina og árangur af henni, sem vera skal aðgengileg þeim starfsmönnum sem gagn kynnu að hafa af henni.

Krefjist slíkar kynningar ferðalaga skal sjóðurinn bera kostnað vegna ferða og gistingar nema annað sé sérstaklega ákveðið og formleg heimild veitt til þess. Lífeyrissjóðurinn skal halda yfirlit um þær ferðir sem stjórnarmenn og starfsmenn fara í vegna starfa sinna. Stjórn sjóðsins skal árlega gerð grein fyrir öllum ferðum skv. framansögðu.

10. Viðurlög

Brot á reglunum geta varðað áminningu eða uppsögn.

Breytingar á lögum um lífeyrissjóði

Með lögum nr. 164/2010 um ráðstafanir í ríkisfjármálum, sem samþykkt voru á Alþingi í desember 2010, var heimild til sérstakrar úttektar séreignarsparnaðar aukin úr 2,5 milljónum í 5 milljónir. Úttektartímabilið er allt að 12 mánuðir en sækja þarf um úttekt samkvæmt heimild þessari fyrir 1. apríl 2011.

Heimildin nær til að greiða út til sjóðfélaga, samkvæmt umsókn, allt að 5 milljónir á 12 mánuðum eða 416.667 kr. á mánuði fyrir skatt. Útgreiðslutíminn stýttist hlutfallslega ef um lægri fjárhæð en 5 milljónir er að ræða. Inneignin sem hægt er að taka út miðast við stöðuna 1. janúar 2011 og ber að draga frá greiðslur sem greiddar hafa verið samkvæmt eldri heimildum. Síðasti utgreiðslumánuður skv. heimildinni er mars 2012.

Stjórn

Stjórn sjóðsins er skipuð átta mönnum. Fjórir eru tilnefndir af stjórn VR og fjórir tilnefndir af þeim samtökum atvinnurekenda sem að sjóðnum standa en þau eru: Kaupmannasamtök Íslands, Samtök atvinnulífsins, Samtök iðnaðarins, Félag atvinnurekenda og Viðskiptaráð Íslands. Fulltrúar atvinnurekenda og VR hafa á hendi formennsku til skiptis þrjú ár í senn. Eftirtaldir hafa verið tilnefndir í stjórn af aðildarsamtökum sjóðsins fyrir kjörtímabilið sem lýkur í lok febrúar 2013:

Helgi Magnússon formaður
Ragnar Öundurson varaformaður
Ásta R. Jónasdóttir
Benedikt Kristjánsson
Benedikt Vilhjálmsson
Bogi P. Siguroddsson
Hannes G. Sigurðsson
Stefanía Magnúsdóttir

Ragnar Öundurson, Ásta R. Jónasdóttir, Benedikt Vilhjálmsson og Stefanía Magnúsdóttir kjörin af VR, Benedikt Kristjánsson tilnefndur af Kaupmannasamtökum Íslands, Bogi P. Siguroddsson tilnefndur af Félagi atvinnurekenda, Hannes G. Sigurðsson tilnefndur af Samtökum atvinnulífsins að fengnu álit Viðskiptaráðs Íslands og Helgi Magnússon tilnefndur af Samtökum iðnaðarins að fengnu álit Samtaka atvinnulífsins.

Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins samkvæmt ákvæðum laga og samþykktum hans. Meðal þess sem stjórnin fjallar um á fundum sínum eru breytingar á samþykktum, mótun fjárfestinga- og hluthafastefnu, eftirlit með fjárfestingum, mótun innra eftirlits, lánareglur, fjárhagsáætlanir og kynningarmál. Á liðnu ári kom stjórnin ellefu sinnum saman til fundar og frá stofnun sjóðsins hafa verið haldnir 1.035 stjórnarfundir.

Stjórn ásamt framkvæmdastjóra

Standandi frá vinstri Guðmundur P. Þórhallsson framkvæmdastjóri, Benedikt Vilhjálmsson, Benedikt Kristjánsson, Hannes G. Sigurðsson og Bogi P. Siguroddsson.

Sitjandi frá vinstri Ásta R. Jónasdóttir, Helgi Magnússon formaður, Ragnar Öundurson varaformaður og Stefanía Magnúsdóttir.

Starfsmenn

Hjá sjóðnum starfa tuttugu og níu starfsmenn, þar af einn í hlutastarfi. Stöðugildi á árinu 2010 voru 29,0 samanborið við 29,3 á árinu 2009.

Aftari röð frá vinstri

Friðrik Nikulásson	forstöðumaður eignastýringar
Puríður Kristín Heiðarsdóttir	lífeyrismál
Ásta Björk Long	iðgjaldamál
Kolbrún Sigurlaug Harðardóttir	þjónustuver
Helen Guðmundsdóttir	skjalavarsla, kaffistofa
Sólveig Arnþrúður Skúladóttir	þjónustuver
Valgarður Sverrisson	skrifstofustjóri
Aðalheiður E. Þórðardóttir	deildarstjóri skráningardeildar
Þór Egilsson	deildarstjóri innheimta/séreign
Regína Jónsdóttir	lánamál
Tómas N. Möller	iðgfræðingur
Anna María Ágústsdóttir	eignastýring
Haraldur Arason	deildarstjóri tölvudeildar
Gerður B. Guðjónsdóttir	kynningar- og markaðsmál
Hólmfríður Ólafsdóttir	gjaldkeri
Guðmundur P. Þórhallsson	framkvæmdastjóri

Starfssvið

Fremri röð frá vinstri

Þjarnfríður Elín Karlsdóttir	iðgjaldamál
Guðrún Rakel Viðarsdóttir	iðgjaldamál
Kristín Gísladóttir	lánamál
Ragnheiður Valtýsdóttir	þjónustuver
Helga Árnadóttir	innheimta iðgjalda
Margrét Kristinsdóttir	deildarstjóri lífeyrisdeildar
Ragnhildur Heiðberg	innheimta lána
Brynja Hauksdóttir	deildarstjóri lánadeildar
Alda Sif Jóhannsdóttir	bókhald

Á myndina vantar

Anna Kristín Fenger	innheimta iðgjalda
Ari B. Sigurðsson	tölvumál
Eyrún Björnsdóttir	þjónustuver
Halldís Hallsdóttir	innheimta iðgjalda

Ársreikningur 2010

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs verzlunarmanna

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs verzlunarmanna fyrir árið 2010. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar, yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, skýringar nr. 1 – 17, kennitölur og deildaskipt yfirlit.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Samkvæmt því ber þeim að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og reikningshaldslegu mati miðað við aðstæður.

Ábyrgð endurskoðanda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum, skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um að ársreikningurinn sé án annmarka.

Endurskoðunin felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sjóðsins sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sjóðsins. Endurskoðunin felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar, að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu sjóðsins á árinu 2010, efnahag hans 31. desember 2010 og breytingu á handbæru fé á árinu 2010, í samræmi við lög og settar reikningsskilareglur.

Ábending

Án þess að gera um það fyrirvara í álit okkar viljum við vekja athygli á skýringu nr. 14 sem fjallar um mat og framsetningu skulda tengdum framvirkum gjaldmiðlavarnarsamningum. Óvissa er um endanlega niðurstöðu um uppgjör samninganna. Jafnframt viljum við vekja athygli á óvissu í mati skuldabréfaeignar sem gerð er grein fyrir í skýringu nr. 10.

Reykjavík 15. febrúar 2011.

PricewaterhouseCoopers ehf.

Gunnar Þór Ásgeirsson
löggiltur endurskoðandi

Skýrsla um starfsemi Lífeyrissjóðs verzlunarmanna árið 2010

Fjöldi sjóðfélaga, fyrirtækja og iðgjöld

Á árinu 2010 greiddu 47.196 einstaklingar iðgjald til sjóðsins. Virkir sjóðfélagar voru 32.435, þ.e. þeir sjóðfélagar sem að jafnaði greiða iðgjöld með reglubundnum hætti í hverjum mánuði. 7.243 fyrirtæki greiddu iðgjöld vegna starfsmanna sinna. Iðgjaldagreiðslur námu 15.946 m.kr. samanborið við 16.313 m.kr. árið áður.

Lánveitingar og verðbréfavíðskipti

Á liðnu ári ráðstafaði sjóðurinn 62.138 m.kr. til lánveitinga og verðbréfakaupa. Sjóðfélögum voru lánaðar 1.143 m.kr., skuldbreytingar sjóðfélagalána voru 1.259 m.kr. og keypt voru skuldabréf Íbúðalánasjóðs og ríkisvixlar fyrir 28.305 m.kr. Aðrar fasteignaveðtryggðar lánveitingar námu 751 m.kr. Kaup á markaðsverðbréfum fyrirtækja námu 8.672 m.kr. og sveitarfélaga og Lánasjóðs sveitarfélaga 4.611 m.kr. Seld voru skuldabréf að fjárhæð 9.797 m.kr. Kaup innlendra hlutabréfa og hlutdeildarskírteina námu 6.459 m.kr. og sala 10 m.kr. Kaup erlendra verðbréfa námu 10.938 m.kr. og sala 22.139 m.kr.

Lífeyrisgreiðslur, ráðstöfunarfé og hrein eign til greiðslu lífeyris

Sjóðurinn skiptist í sameignardeild og séreignardeild. Á árinu 2010 nutu 9.745 lífeyrisþegar að meðaltali lífeyrisgreiðslna úr sameignardeild að fjárhæð 6.370 m.kr. Lífeyrisþegum fjölgaði um 7,7% á árinu og lífeyrisgreiðslurnar hækkuðu um 7,8%. Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar námu 461 m.kr. og að meðaltali þáðu 336 manns greiðslur úr séreignardeildinni. Ráðstöfunarfé á árinu 2010 var 65.619 m.kr. Hrein eign sameignardeildar til greiðslu lífeyris nam 303.565 m.kr. í árslok samanborið við 277.134 m.kr. árið áður. Inneignir séreignardeildar námu 6.367 m.kr. samanborið við 6.003 m.kr. árið áður. Samanlagðar eignir sameignar- og séreignardeildar námu 309.932 m.kr. en 283.137 m.kr. í árslok 2009.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður sjóðsins nam 266 m.kr. Rekstrarkostnaður að frádregnum öðrum tekjum nam 199 m.kr. sem er 1,29% í hlutfalli af iðgjöldum samanborið við 1,20% árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af eignum var 0,07% sem er óbreytt milli ára. Fjöldi stöðugilda á árinu var 29,0 og nam heildarfjárhæð launa 232,7 m.kr., launatengd gjöld 57,0 m.kr. og gjaldfærð orlofsskuldbinding 3,1 m.kr.

Ávöxtun

Ávöxtun á árinu 2010 var 6,2% sem samsvarar 3,5% raunávöxtun samanborið við 1,2% raunávöxtun á árinu 2009. Hrein ávöxtun, þ.e. ávöxtun þegar rekstrarkostnaður hefur verið dreginn frá hreinum fjárfestingartekjum var 6,1% sem samsvarar 3,4% raunávöxtun. Meðalraunávöxtun síðustu 5 ára er -2,0% og síðustu 10 ára 2,4%.

Tryggingafræðileg úttekt

Tryggingafræðileg úttekt miðað við árslok 2010 sýnir að heildareignir sjóðsins samanborið við heildarskuldbindingar eru neikvæðar um 3,4%. Við úttektina er miðað við að ávöxtun eigna sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs.

Upplýsingastarf

Sjóðurinn birtir í ársbyrjun hvers árs auglýsingu í dagblöðum þar sem gerð er grein fyrir starfsemi og reikningum fyrir liðið ár. Sjóðurinn sendir sjóðfélögum hálfárslega, í mars og september, yfirlit yfir móttækin iðgjöld ásamt útreikningi á áunnum lífeyrisréttindum. Með yfirlitinu fylgir jafnframt sjóðfélagabréf þar sem greint er frá starfseminni á liðnum mánuðum. Á ársfundi sjóðsins á liðnu ári var m.a. gerð grein fyrir skýrslu stjórnar, ársreikningi, fjárfestingastefnu og tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins. Á vefsíðu sjóðsins má nálgast almennar upplýsingar um sjóðinn, starfsemi, eignasafn, iðgjald, lífeyrisrétt og lánareglur.

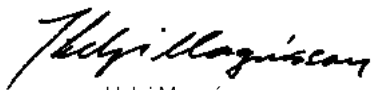
Áhrif óvissu á fjármálamarkaði

Starfsemi og rekstur sjóðsins á árinu 2010 var að flestu leyti hagfelldari í samanburði við árið á undan. Sérstök viðbótar niðurfærsla í afskriftarreikning vegna skuldabréfa útgefin af innlendum fyrirtækjum, bönkum og sparisjóðum var óveruleg á árinu. Færð hefur verið sérstök varúðarfærsla vegna sjóðfélagalána í tengslum við samkomulag stjórnvalda og lánveitenda á íbúðamarkaði um aðgerðir í þágu yfirveðsettra heimila, en fjárhæð framlagsins hefur ekki teljandi áhrif á afkomu sjóðsins. Í skýringum í ársreikningi er greint frá stöðu niðurfærslureiknings vegna skuldabréfa. Jafnframt er í skýringum greint frá óvissu í mati á fjárfestingum og stöðu framvirkra gjaldmiðlavarnarsamninga. Vegna gildandi reglna um gjaldeyrisviðskipti er sjóðnum ekki mögulegt að beita gjaldeyrisvörnum og er erlend verðbréfaeign sjóðsins því óvarin gagnvart gengissveiflum íslensku krónunnar.

Eftir lok reikningsársins hafa óverulegar breytingar verið á erlendum hlutabréfamörkuðum og á gengi íslensku krónunnar.

Reykjavík 15. febrúar 2011.

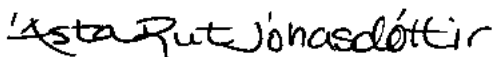
Stjórn

Helgi Magnússon
stjórnarformaður

Ragnar Óhundarson
varaformaður

Ásta R. Jónasdóttir

Benedikt Kristjánsson

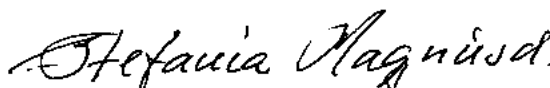
Benedikt Vilhjálmsson

Bogi P. Siguroddsson

Hannes G. Sigurðsson

Stefanía Magnúsdóttir

Framkvæmdastjóri

Guðmundur P. Þórhallsson

Yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris á árinu 2010

	Skýr.	2010	2009
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		5.396.856	5.482.972
Iðgjöld launagreiðenda		10.377.584	10.660.420
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(92.473)	(136.526)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði		263.912	306.438
	<i>Iðgjöld</i>	<u>15.945.879</u>	<u>16.313.304</u>
Lífeyrir			
Lífeyrir	6	6.831.414	6.921.052
Umsjónarnefnd eftirlauna		(855)	(1.374)
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris		8.452	7.345
	<i>Lífeyrir</i>	<u>6.839.011</u>	<u>6.927.023</u>
Fjárfestingartekjur			
Tekjur (gjöld) af eignarhlutum	7	2.509.279	6.033.792
Tekjur (gjöld) af húseignum og lóðum		10.336	7.031
Vaxtatekjur (gjöld) og gengismunur	8	16.900.051	35.936.111
Breytingar á niðurfærslu	10	(1.295.781)	(16.505.240)
	<i>Fjárfestingartekjur</i>	<u>18.123.885</u>	<u>25.471.694</u>
Fjárfestingargjöld			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		236.793	290.542
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður		265.952	259.206
Aðrar tekjur	9	66.931	67.548
Hækkun (lækkun) á hreinni eign á árinu.		26.794.939	34.375.775
Hrein eign frá fyrra ári		<u>283.136.742</u>	<u>248.760.967</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>309.931.681</u>	<u>283.136.742</u>

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Efnahagsreikningur 31. desember 2010

<i>Eignir</i>	Skýr.	2010	2009
Fjárfestingar			
Húseignir og lóðir	12	241.482	254.563
Verðbréf með breytilegum tekjum	11	109.747.980	109.002.291
Verðbréf með föstum tekjum	10	132.195.253	106.991.937
Veðlán	10	43.287.237	44.575.531
Bankainnstæður		13.417.605	1.427.504
Aðrar fjárfestingar	13	228.815	0
<i>Fjárfestingar</i>		<u>299.118.372</u>	<u>262.251.826</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	5	2.304.291	2.539.105
Aðrar kröfur		264.091	105.213
<i>Kröfur</i>		<u>2.568.382</u>	<u>2.644.318</u>
Aðrar eignir			
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	12	56.644	66.413
Sjóður og veltiinnlán		28.016.420	36.534.906
<i>Aðrar eignir</i>		<u>28.073.064</u>	<u>36.601.319</u>
Eignir samtals		329.759.818	301.497.463
Skuldir			
Skuldir við lánastofnanir	14	19.271.642	17.881.366
Aðrar skuldir		556.495	479.355
<i>Skuldir</i>		<u>19.828.137</u>	<u>18.360.721</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>309.931.681</u>	<u>283.136.742</u>
Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
Hrein eign sameignardeildar		303.564.967	277.133.512
Hrein eign séreignardeildar - verðbréfaleið	4	6.049.024	5.781.275
Hrein eign séreignardeildar - innlánsleið	4	317.690	221.955
		<u>309.931.681</u>	<u>283.136.742</u>
Aðrar upplýsingar	15,16		
Mat á lífeyrisskuldbindingum	17		

Sjóðstreymi árið 2010

	2010	2009
Inngreiðslur		
Iðgjöld	15.423.837	15.202.125
Iðgjöld í séreignardeild	458.385	360.877
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	263.912	306.438
Fjárfestingartekjur	18.386.526	12.427.078
Afborganir verðbréfa	6.472.956	5.754.223
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	22.149.761	9.893.191
Seld verðbréf með föstum tekjum	9.797.139	468.977
Aðrar inngreiðslur	244.396	248.978
	<hr/> 73.196.912	<hr/> 44.661.887
Útgreiðslur		
Lífeyrir	6.377.942	5.915.535
Lífeyrir úr séreignardeild	461.069	1.011.488
Fjárfestingargjöld	220.641	260.052
Rekstrarkostnaður án afskrifta	247.812	232.005
Aðrar útgreiðslur	270.546	69.491
	<hr/> 7.578.010	<hr/> 7.488.571
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	65.618.902	37.173.316
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting		
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum	17.396.702	8.788.324
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	41.588.557	22.793.576
Ný veðlán og útlán	3.152.321	3.667.961
Hækkun á bankainnstæðum	11.990.100	970.739
Aðrar fjárfestingar	9.708	11.211
	<hr/> 74.137.388	<hr/> 36.231.811
Hækkun á sjóði og veltiinnlánnum	(8.518.486)	941.505
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun	<hr/> 36.534.906	<hr/> 35.593.401
Sjóður og veltiinnlán í árslok	<hr/> 28.016.420	<hr/> 36.534.906

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

1. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Ársreikningurinn er í íslenskum krónum og fjárhæðir eru birtar í þús. kr.

Gerð ársreiknings krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar niðurstöður kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau. Upplýsingar um mikilvæg atriði, þar sem óvissa í mati og mikilvægi ákvarðana varðandi reikningsskilaaðferðir hefur mest áhrif á fjárhæðir í reikningsskilunum, er að finna í skýringum nr. 10 og 14.

Fasteignir og rekstrarfjármunir

2. Fasteignir og aðrir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af stofnverði. Fasteignir eru afskrifaðar um 2 til 4% og aðrir rekstrarfjármunir um 5 til 20% á ári.

Fjárfestingar

3. Verðbréfum í eigu sjóðsins er skipt í verðbréf með breytilegum tekjum, verðbréf með föstum tekjum og veðlán. Til verðbréfa með breytilegum tekjum teljast hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfasjóða. Til verðbréfa með föstum tekjum teljast skuldabréf og önnur verðbréf með föstum vöxtum eða með tiltekna vaxtaviðmiðun. Til veðlána teljast skuldabréfalán með veði í fasteignum.

Verðbréf með breytilegum tekjum skiptast í innlend og erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini. Erlend verðbréf sjóðsins sem skráð eru á skipulegum verðbréfamörkuðum eru eignfærð á markaðsverði miðað við síðasta skráða gengi þeirra í árslok. Verðbréfin eru umreiknuð í íslenskar krónur sbr. skráð kaupgengi hjá Seðlabanka Íslands í árslok. Innlend hlutabréf sjóðsins sem skráð eru í Kauphöll Íslands eru eignfærð á markaðsverði í árslok eða matsverði ef það er lægra, en óskráð hlutabréf á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra. Eignir í framtakssjóðum eru færðar á gangvirði.

Verðbréf með föstum tekjum eru færð til eignar með áföllnum verðbótum og vöxtum m.v. vaxtakjör verðbréfanna að teknu tilliti til ávöxtunarkröfu þeirra á kaupdegi. Afföllin eða gengisaukinn sem myndast við kaup verðbréfanna eru færð í ársreikninginn á afborgunartíma þeirra miðað við virka vexti. Höfuðstólstryggð skuldabréf sem taka mið af hækkun erlendra hlutabréfavísitalna eru færð á nafnverði bréfanna.

Verðbréf með föstum tekjum eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla.

Sjóður og veltiinnlán eru færð undir liðnum aðrar eignir í efnahagsreikningi. Um er að ræða þær innstæður í fjármálastofnunum sem ekki eru háðar takmörkunum á notkun og sem bundnar eru til þriggja mánaða eða skemmri tíma. Bankainnstæður sem bundnar eru lengur en 3 mánuði eru færðar undir liðnum fjárfestingar í efnahagsreikningi.

Fullnustueignir eru eignir sem sjóðurinn hefur leyst til sín vegna vanskila lántakenda. Fullnustueignir eru undir liðnum aðrar fjárfestingar og eru metnar á kostnaðarverði eða áætluðu markaðsverði, hvort sem lægra reynist.

Séreignardeild

4. Verðbréfaeiðin er ávöxtuð samhliða sameignardeild sjóðsins. Innlánsleiðin er ávöxtuð í innlánnum viðskiptabanka og sparisjóða með áherslu á verðtryggt innlán.

Áætluð óinnheimt iðgjöld

5. Áætluð óinnheimt iðgjöld í árslok nema 2.304,3 milljónum kr. og eru þau færð í efnahagsreikningi undir liðnum kröfur á launagreiðendur. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og stuðst er við gögn og greiðslur sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsárs.

Skýringar

Lífeyrir

6. Sundurliðun lífeyrisgreiðslna:

	2010	2009
Ellilífeyrir	4.132.626	3.757.403
Örorkulífeyrir	1.606.128	1.542.974
Makalífeyrir	526.401	500.206
Barnalífeyrir	105.190	108.982
Samtals úr sameignardeild	6.370.345	5.909.565
Lífeyrir úr verðbréfaeið	440.388	984.820
Lífeyrir úr innlánsleið	20.681	26.667
Samtals úr séreignardeild	461.069	1.011.487
Samtals lífeyrir	6.831.414	6.921.052

Fjárfestingartekjur

7. Tekjur (gjöld) af eignarhlutum:

	2010	2009
Innlend hlutabréf	1.464.271	(269.744)
Erlend hlutabréf	1.045.008	6.303.536
Samtals	2.509.279	6.033.792

8. Vaxtatekjur (gjöld) og gengismunur:

Sjóðfélagalán	2.936.303	5.305.575
Innlend skuldabréf	8.041.297	15.794.550
Innlend hlutdeildarskírteini	(2.426)	303.886
Erlend hlutdeildarskírteini	3.621.021	13.033.853
Bankainnstæður ofl.	3.293.749	3.498.262
Gjaldmiðlavarnarsamningar, varúðarfærsla	(1.390.276)	(2.206.956)
Dráttarvextir	390.042	185.049
Lántökugjöld	10.341	21.892
Samtals	16.900.051	35.936.111

Aðrar tekjur

9. Aðrar tekjur:

Innheimtupóknarir vegna þjónustu við samtök ofl.	66.931	67.548
--	--------	--------

Skýringar

Verðbréf með föstum tekjum og veðlán

10. Innlend skuldabréf í árslok greinast þannig:

Verðbréf með föstum tekjum

	2010	2009
Íbúðalánasjóður	1.010.522	1.100.608
Húsnæðisbréf	655.293	895.302
Húsbréf	4.210.234	5.765.100
Íbúðabréf	78.217.230	63.861.709
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	7.740.131	3.448.593
Bankar og sparisjóðir	10.297.779	10.286.608
Fyrirtæki	17.737.170	13.327.142
Sveitarfélög	6.281.471	2.909.853
Ýmsir lánasjóðir	6.045.423	5.397.022
Samtals	<u>132.195.253</u>	<u>106.991.937</u>

Veðlán

Sjóðfélagar	39.948.919	41.648.192
Veðlán vegna stofnlánasjóða	588.834	639.663
Önnur veðskuldabréf	2.749.484	2.287.676
Samtals	<u>43.287.237</u>	<u>44.575.531</u>

Niðurfærsla skuldabréfa

Niðurfærsla 1.1.	19.405.984	9.943.429
Endanlega afskrifuð lán á árinu	(2.040.099)	(7.042.685)
Breyting á niðurfærslu	1.295.781	16.505.240
Niðurfærsla 31.12.	<u>18.661.666</u>	<u>19.405.984</u>

Sundurliðun niðurfærslu í árslok

Veðskuldabréf	2.145.290	738.068
Skuldabréf banka og sparisjóða	9.291.046	8.719.432
Skuldabréf fyrirtækja	7.225.330	9.948.484
Samtals	<u>18.661.666</u>	<u>19.405.984</u>

Verðbréf með föstum tekjum eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu í kjölfar falls fjármálakerfisins. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla. Niðurfærslan hefur verið dregin frá í fjárhæðum einstakra skuldabréfaflokka í skiptingu skuldabréfaeignarinnar.

Af þingskráðum skuldabréfum, þar sem kaupverð lá fyrir í Kauphöll Íslands þann 31. desember 2010, nam markaðsvirðið 101.829 m.kr.

Óvissa er um endurgreiðslu skuldabréfa fyrirtækja, banka og sparisjóða og endurspeglast hún í mati þeirra í efnahagsreikningi. Verði endanleg niðurstaða um mat þeirra frábrugðin mati sjóðsins getur það leitt til breytinga á hreinni eign og haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

Skýringar

Verðbréf með breytilegum tekjum

11. Verðbréf með breytilegum tekjum greinast þannig í árslok:

	Bókfært verð
Innlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	12.690.294
Erlend hlutabréf og hlutdeildarskírteini	97.057.686
Samtals	<u>109.747.980</u>

Sjóðurinn á hlutabréf í eftirtöldum félögum skráðum í Kauphöll Íslands:

Hlutabréf skráð í Kauphöll Íslands	Eignar- hluti %	Bókfært verð
Century Aluminium Company	0,2	267.380
Icelandair Group ehf.	9,7	1.523.067
Marel hf.	5,8	4.248.103
Nýherji hf.	9,4	263.000
Össur hf.	3,7	3.432.531
Samtals		<u>9.734.081</u>

Óskráð hlutabréf

Bakkavör Group ehf. A-hlutir.	7,2	3.900
Bakkavör Group ehf. B-hlutir.	7,6	14.972
Bakkavör Group ehf. C-hlutir	7,6	536.605
Eignarh.fél. líf.sj. um Verðbréfabínging og önnur félög ehf.	12,9	1.560
Eimskipafélag Íslands ehf.	0,6	113.156
Exista ehf.	3,1	47.598
Framtakssjóður Íslands GP ehf.	19,9	799
Framtakssjóður Íslands slhf.	19,9	842.757
Stoðir hf.	0,4	85.917
Virðing hf.	9,9	56.047
Samtals		<u>1.703.311</u>
Hlutabréf alls.		<u>11.437.392</u>

Hlutabréf skráð í Kauphöll Íslands eru færð á markaðsverði í árslok 2010 eða matsverði ef það er lægra. Óskráð hlutabréf eru færð á kostnaðarverði eða áætluðu gangvirði ef það er lægra.

Sjóðurinn á hluti/hlutadeildarskírteini í eftirtöldum innlendum félögum:

Óskráðir hlutir/hlutdeildarskírteini í samlagsfélögum	Eignar- hluti %	Bókfært verð
Auður fagfjárfestissjóður slf.	9,4	207.247
Brú II Venture Capital	12,9	916.952
Frumtak slhf.	9,9	128.703
Samtals		<u>1.252.902</u>

Hlutir/hlutdeildarskírteini eru færð á áætluðu gangvirði í árslok 2010.

Skýringar

Verðbréf með breytilegum tekjum (frh)

Skipting erlendra verðbréfa eftir fjárvörsluaðilum í árslok:

Hlutdeildarskírteini í hlutabréfasjóðum

	Bókfært verð
JP Morgan Flemming	14.297.452
Vanguard Group	13.123.991
Asian Portfolio.	10.392.664
Morgan Stanley	7.553.095
Schroder Investment Management	5.882.822
Black Rock ML	4.727.099
State Street	4.249.424
SVG Capital	4.066.673
Franklin Templeton	2.819.710
AllianceBernstein Capital Management	2.107.128
Aðrir hlutabréfasjóðir	4.038.472
Samtals	<u>73.258.530</u>

Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum

PIMCO	522.139
-----------------	---------

Erlend hlutabréf

Schroder Investment Management	23.277.017
Erlend verðbréfaeign alls	<u>97.057.686</u>

Skipting erlendra verðbréfa eftir viðmiðun um ávöxtun

Hlutdeildarskírteini, heimsvísitölusöfn MSCI *.	61.818.611
Asian Portfolio.	10.392.664
Framtakssjóðir (Private Equity)	24.324.272
Hlutdeildarskírteini í skuldabréfasjóðum.	522.139
Samtals	<u>97.057.686</u>

*MSCI stendur fyrir heimsvísitölu Morgan Stanley, en hún er helsti mælikvarði á breytingu hlutabréfaverðs í heiminum.

Skipting erlendra verðbréfa eftir gjaldmiðlum

	USD	EUR	JPY	Aðrar myntir	Samtals
Hlud.skírteini í hlutabr.sjóðum	31.004.231	13.198.833	6.610.631	22.444.835	73.258.530
Hlud.skírteini í skuldabr.sjóðum	105.054	109.075	0	308.010	522.139
Erlend hlutabréf	12.476.481	4.701.957	2.397.533	3.701.046	23.277.017
Samtals	<u>43.585.766</u>	<u>18.009.865</u>	<u>9.008.164</u>	<u>26.453.891</u>	<u>97.057.686</u>

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig á næstu árum til að leggja 16.100 m.kr. í erlenda framtakssjóði og 5.500 m.kr. í innlenda framtakssjóði.

Skýringar

Húseignir, rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir

12. Húseignir, rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir greinast þannig:

	Eignarhluti í Húsi verslunar- innar 21,25%	Aðrar eignir	Samtals
Heildarverð 1.1.2010	412.910	159.537	572.447
Breyting á árinu.	0	9.709	9.709
Heildarverð 31.12.2010	412.910	169.246	582.156
Afskrifað áður	158.347	93.125	251.472
Afskrifað á árinu	13.081	19.477	32.558
Afskrifað samtals	171.428	112.602	284.030
Bókfært verð 31.12.2010	241.482	56.644	298.126
	Fasteignamat	Brunabótamat	Bókfært verð
Mat á eignarhluta í Húsi verslunarinnar	419.550	697.300	241.482
Vátryggingarverðmæti varanlegra rekstrarfjármuna nam kr. 693.850 þús.kr.			
Afskriftarhlutföll	2 til 4%	5 til 20%	

13. Aðrar fjárfestingar:

Fullnustueignir.	228.815
--------------------------	---------

Skuldir við lánastofnanir vegna framvirkra gjaldmiðlavarnarsamninga

14. Sjóðurinn átti í viðskiptum við innlenda banka vegna gjaldmiðlavarnarsamninga, í þeim tilgangi að draga úr áhættu vegna misvægis á gjaldmiðlasamsetningu erlendra verðbréfaeignar sjóðsins gagnvart gengisvísitölu íslensku krónunnar og til að draga úr gjaldeyrisáhættu sjóðsins. Gerðir voru framvirkir gjaldmiðlavarnarsamningar að fjárhæð 93.175 m.kr. en það samsvarar verðmæti gengistryggðra eigna sjóðsins sem námu á þeim tíma 93.415 m.kr.

Í tengslum við fall viðskiptabankanna í október 2008 telur sjóðurinn að forsendur þessara samninga hafi brostið og byggir þar m.a. á ytri og innri sérfræðiálitum. Sjóðurinn gerði á sínum tíma skilaneftndum bankanna tilboð um uppgjör samninganna byggt á forsendum fyrrgreindra sérfræðiálita og er metin brúttóskuld sjóðsins í árslok með áætluðum vöxtum 19.272 m.kr. Sú fjárhæð er færð í efnahagsreikninginn. Sjóðurinn telur að framangreint mat á áhrifum samninganna sé byggt á bestu vitneskju, miðað við stöðu við gerð ársreikningsins en bendir á óvissu um endanlega niðurstöðu um uppgjör samninganna. Verði niðurstaðan frábrugðin mati sjóðsins getur það leitt til breytinga á hreinni eign og haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

Við gerð ársreikningsins hefur sjóðurinn gert ráð fyrir að geta skuldajafnað skuldabréfum og öðrum kröfum gagnvart þeim aðilum sem kröfur eiga á sjóðinn vegna skuldastöðu framvirkra gjaldmiðlavarnarsamninga.

Starfsmannamál

15. Fjöldi stöðugilda á árinu 2010 var 29,0. Heildarfjárhæð launa nam 232,7 m.kr. og launatengd gjöld 57,0 m.kr.

Skuldbinding vegna áunnins orlofs í árslok nemur 33,6 m.kr. en var 30,5 m.kr. í árslok 2009. Þar sem skuldbindingin er nú færð í fyrsta sinn er gerð leiðrétting til lækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris í árslok 2009 og er búið að breyta samanburðarfjárhæðum vegna þess. Á árinu 2010 er gjaldfærð aukning á orlofsskuldbindingunni að fjárhæð 3,1 m.kr.

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Skýringar

Laun til stjórnar, framkvæmdastjóra og þóknanir til endurskoðenda

16. Launagreiðslur til stjórnenda vegna starfa í þágu lífeyrissjóðsins greinast þannig:

Helgi Magnússon, formaður	1.924
Ragnar Öundurson, varaformaður	1.667
Ásta R. Jónasdóttir	1.026
Benedikt Kristjánsson	1.026
Benedikt Vilhjálmsson	1.026
Bogi P. Siguroddsson	1.026
Hannes G. Sigurðsson	1.026
Stefanía Magnúsdóttir	1.026
Varamenn	171
Guðmundur P. Þórhallsson, framkvæmdastjóri	19.488
Samtals	29.406

Póknun til endurskoðenda nam 16,3 m.kr. og skiptist á eftirfarandi hátt:

Endurskoðun og aðstoð við reikningskil 13,7 m.kr. og innri endurskoðun 2,6 m.kr.

Tryggingafræðileg úttekt

17. Mat á lífeyrisskuldbindingum:

Tryggingafræðileg úttekt miðað við árslok 2010 sýnir að heildareignir sjóðsins samanborið við heildarskuldbindingar eru neikvæðar um 3,4%. Við úttektina er miðað við að ávöxtun sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Eignir samanborið við áfallnar skuldbindingar eru neikvæðar um 2,5%. Í framangreindri úttekt er tekið tillit til framlags úr ríkissjóði til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða en framlagið hefur bæði áhrif á eignir og skuldbindingar sjóðsins.

Sundurlíðun tryggingafræðilegrar athugunar í milljónum króna:

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris	303.565		303.565
Núvirði verðbréfa	13.567		13.567
Lækkun v/núvirði fjárfestingarkostnaðar	(6.401)		(6.401)
Núvirði örorkuframlags	2.276	1.735	4.011
Núvirði framtíðariðgjalda		251.160	251.160
Eignir samtals	313.007	252.895	565.902
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	261.819	212.526	474.345
Örorkulífeyrir	35.163	29.157	64.320
Makalífeyrir	21.707	17.242	38.949
Barnalífeyrir	520	3.209	3.729
Rekstrarkostnaður	1.722	2.770	4.492
Skuldbindingar samtals	320.931	264.904	585.835
Eignir umfram skuldbindingar	(7.924)	(12.009)	(19.933)
Í hlutfalli af skuldbindingum	(2,5%)	(4,5%)	(3,4%)

Kennitölur

	2010	2009	2008	2007	2006
Hrein nafnávöxtun *	6,1%	9,9%	-11,8%	7,0%	20,5%
Raunávöxtun *	3,5%	1,2%	-24,1%	1,1%	12,7%
Hrein raunávöxtun *	3,4%	1,1%	-24,2%	1,1%	12,7%
Hrein raunávöxtun (5 ára meðaltal).	-2,0%	0,3%	2,3%	10,6%	9,8%
Hrein raunávöxtun (10 ára meðaltal).	2,4%	2,2%	3,2%	6,9%	7,8%
Rekstrarkostnaður að frádr. öðrum tekjum					
Kostnaður í % af iðgjöldum	1,29%	1,20%	0,92%	0,88%	1,00%
Kostnaður í % af eignum	0,07%	0,07%	0,06%	0,05%	0,06%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	32.435	32.305	33.120	32.971	31.682
Fjöldi lífeyrisþega	9.745	9.049	8.386	7.929	7.573
Lífeyrir í % af iðgjöldum **	41,4%	37,0%	29,4%	27,1%	28,1%
Stöðugildi á árinu.	29,0	29,3	28,6	27,5	27,1
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-3,4%	-10,8%	-7,2%	4,7%	7,9%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-2,5%	-13,8%	-9,8%	21,8%	31,8%
Skipting fjárfestinga					
Skráð verðbréf með breytilegum tekjum.	30,7%	36,7%	35,1%	51,5%	56,7%
Skráð verðbréf með föstum tekjum	42,7%	39,4%	39,3%	30,8%	24,8%
Óskráð verðbréf með breytilegum tekjum	6,0%	4,9%	5,0%	2,7%	2,0%
Óskráð verðbréf með föstum tekjum	1,5%	1,4%	1,8%	1,6%	3,2%
Veðlán	14,5%	17,0%	18,6%	13,4%	13,3%
Annað	4,6%	0,6%	0,2%	0,0%	0,0%
Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	67,5%	60,2%	61,5%	67,6%	65,2%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	32,5%	39,8%	38,5%	32,4%	34,8%
Skipting lífeyris					
Ellilífeyrir	64,9%	63,6%	62,4%	61,3%	60,5%
Örorkulífeyrir	25,2%	26,1%	26,7%	27,3%	27,4%
Makalífeyrir	8,3%	8,5%	8,9%	9,2%	9,7%
Barnalífeyrir	1,6%	1,8%	2,0%	2,2%	2,4%
Séreignardeild – verðbréfaeild					
Hrein nafnávöxtun *	6,1%	9,8%	-11,8%	7,0%	20,5%
Hrein raunávöxtun *	3,4%	1,0%	-24,2%	1,1%	12,7%
Fjöldi virkra sjóðfélaga	1.746	2.025	2.700	2.843	3.025
Fjöldi lífeyrisþega	321	518	69	46	27
Séreignardeild – innlánsleið (stofnuð 2009)					
Hrein nafnávöxtun *	5,8%	11,9%			
Hrein raunávöxtun *	3,1%	3,0%			
Fjöldi virkra sjóðfélaga	90	54			
Fjöldi lífeyrisþega	15	10			
Bankainnstæður	100%	100%			
Eignir í íslenskum krónum	100%	100%			

* Ávöxtun er reiknuð skv. reglum FME (ekki daglegt gengi eigna)

** Framlag ríkisins frá og með 2007 til jöfnunar á örorkuskuldbindingum er tekið með í útreikningi

Deildaskiptur ársreikningur **2010**

Deildaskipt yfirlit um breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris á árinu 2010

	Samtrygg- ingardeild	Séreignardeild		Samtals
		Verðbréfaeið	Innlánsleið	
Iðgjöld				
Iðgjöld sjóðfélaga	5.116.919	265.144	14.793	5.396.856
Iðgjöld launagreiðenda	10.125.547	233.571	18.466	10.377.584
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(18.884)	(141.550)	67.961	(92.473)
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	263.912	0	0	263.912
<i>Iðgjöld</i>	<u>15.487.494</u>	<u>357.165</u>	<u>101.220</u>	<u>15.945.879</u>
Lífeyrir				
Lífeyrir	6.370.345	440.388	20.681	6.831.414
Umsjónarnefnd eftirlauna	(855)	0	0	(855)
Annar beinn kostnaður vegna örorkulífeyris.	8.452	0	0	8.452
<i>Lífeyrir</i>	<u>6.377.942</u>	<u>440.388</u>	<u>20.681</u>	<u>6.839.011</u>
Fjárfestingartekjur				
Tekjur af eignarhlutum	2.460.098	49.181	0	2.509.279
Tekjur (gjöld) af húseignum og lóðum	10.133	203	0	10.336
Vaxtatekjur (gjöld) og gengismunur	16.552.420	330.908	16.723	16.900.051
Breytingar á niðurfærslu	(1.270.384)	(25.397)	0	(1.295.781)
<i>Fjárfestingartekjur</i>	<u>17.752.267</u>	<u>354.895</u>	<u>16.723</u>	<u>18.123.885</u>
Fjárfestingargjöld				
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	234.226	1.848	719	236.793
Rekstrarkostnaður				
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	263.069	2.075	808	265.952
Aðrar tekjur	66.931	0	0	66.931
Hækkun (lækkun) á hreinni eign á árinu	26.431.455	267.749	95.735	26.794.939
Hrein eign frá fyrra ári	277.133.512	5.781.275	221.955	283.136.742
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris	<u>303.564.967</u>	<u>6.049.024</u>	<u>317.690</u>	<u>309.931.681</u>

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Deildaskiptur efnahagsreikningur 31. desember 2010

<i>Eignir</i>	Samtrygg- ingardeild	Séreignardeild		Samtals
		Verðbréfaeið	Innlánsleið	
Fjárfestingar				
Húseignir og lóðir	236.764	4.718	0	241.482
Verðbréf með breytilegum tekjum	107.603.800	2.144.180	0	109.747.980
Verðbréf með föstum tekjum	129.612.513	2.582.740	0	132.195.253
Veðlán	42.441.521	845.716	0	43.287.237
Bankainnstæður	12.865.860	256.373	295.372	13.417.605
Aðrar fjárfestingar	224.345	4.470	0	228.815
<i>Fjárfestingar</i>	<u>292.984.803</u>	<u>5.838.197</u>	<u>295.372</u>	<u>299.118.372</u>
Kröfur				
Kröfur á launagreiðendur	2.262.935	41.356	0	2.304.291
Aðrar kröfur	255.268	8.823	0	264.091
<i>Kröfur</i>	<u>2.518.203</u>	<u>50.179</u>	<u>0</u>	<u>2.568.382</u>
Aðrar eignir				
Rekstrarfjármunir og aðrar efnislegar eignir	55.537	1.107	0	56.644
Sjóður og veltiinnlán	27.447.173	546.929	22.318	28.016.420
<i>Aðrar eignir</i>	<u>27.502.710</u>	<u>548.036</u>	<u>22.318</u>	<u>28.073.064</u>
Eignir samtals	323.005.716	6.436.412	317.690	329.759.818
 <i>Skuldir</i>				
Skuldir við lánastofnanir	18.895.126	376.516	0	19.271.642
Aðrar skuldir	545.623	10.872	0	556.495
<i>Skuldir</i>	<u>19.440.749</u>	<u>387.388</u>	<u>0</u>	<u>19.828.137</u>
 Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>303.564.967</u>	<u>6.049.024</u>	<u>317.690</u>	<u>309.931.681</u>

Deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi árið 2010

	Samtrygg- ingardeild	Séreignardeild		Samtals
		Verðbréfaleið	Innlánsleið	
Inngreiðslur				
Iðgjöld	15.423.837	357.165	101.220	15.882.222
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði	263.912	0	0	263.912
Fjárfestingartekjur	17.938.375	431.428	16.723	18.386.526
Afborganir verðbréfa	6.320.934	152.022	0	6.472.956
Seld verðbréf með breytilegum tekjum	21.629.558	520.203	0	22.149.761
Seld verðbréf með föstum tekjum	9.567.046	230.093	0	9.797.139
Aðrar inngreiðslur	244.396	0	0	244.396
	<u>71.388.058</u>	<u>1.690.911</u>	<u>117.943</u>	<u>73.196.912</u>
Útgreiðslur				
Lífeyrir	6.377.942	440.388	20.681	6.839.011
Fjárfestingargjöld	218.074	1.848	719	220.641
Rekstrarkostnaður án afskrifta	244.929	2.075	808	247.812
Aðrar útgreiðslur	270.546	0	0	270.546
	<u>7.111.491</u>	<u>444.311</u>	<u>22.208</u>	<u>7.578.010</u>
Ráðstöfunarfé til kaupa á verðbréfum og annarri fjárfestingu	64.276.567	1.246.600	95.735	65.618.902
Kaup á verðbréfum og önnur fjárfesting				
Kaup á verðbréfum með breytilegum tekjum. . .	17.056.817	339.885	0	17.396.702
Kaup á verðbréfum með föstum tekjum	40.776.028	812.529	0	41.588.557
Ný veðlán og útlán	3.090.733	61.588	0	3.152.321
Hækkun á bankainnstæðum.	11.676.740	232.678	80.682	11.990.100
Aðrar fjárfestingar	9.519	189	0	9.708
	<u>72.609.837</u>	<u>1.446.869</u>	<u>80.682</u>	<u>74.137.388</u>
Hækkun (lækkun) á sjóði og veltiinnlánum	(8.333.270)	(200.269)	15.053	(8.518.486)
Sjóður og veltiinnlán í ársbyrjun.	35.780.443	747.198	7.265	36.534.906
Sjóður og veltiinnlán í árslok	27.447.173	546.929	22.318	28.016.420

Fjárhæðir í þúsundum króna.

Annual Report **2010**

Independent Auditor's Report

To the Board of Directors and Members of the Pension Fund of Commerce

We have audited the accompanying financial statements of the Pension Fund of Commerce for the year 2010. The financial statements consist of the Director's report, a Statement of changes in net assets for pension payments, a Balance sheet, a Statement of cash flows and Financial indicators.

Management's Responsibility for the Financial Statement

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the requirements of the Icelandic Accounting Act and regulations about financial statements of pension funds. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error: selecting and applying appropriate accounting policies: and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgement, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the accompanying financial statements give a true and fair view of the fund's financial position as of December 31, 2010 and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with law and generally accepted accounting standards in Iceland.

Note

Without qualifying our opinion, we wish to draw attention to note no. 14, which refers to the evaluation and definition of liabilities relating to forward currency hedging contracts. The final result of the settlement of these contracts remains uncertain. We also wish to point out that there is uncertainty with respect to valuation of domestic bonds, as explained in note no. 10.

Reykjavík February 15, 2011

PricewaterhouseCoopers ehf.

Gunnar Þór Asgeirsson

Report of the Board of Directors 2010

Number of fund members, employers and contributions received

A total of 47,196 members paid contributions to the fund during 2010. The fund had 32,435 members who pay regular contributions each month. A total of 7,243 employers paid contributions during the year on behalf of their employees. Contributions amounted to ISK 15,946 million, which is a decrease of 2.2% from the previous year.

Loans and securities investments

The fund allocated ISK 62,138 million to loans and investments in securities. Loans to fund members amounted to ISK 1,143 million and investments in state bonds and housing bonds from the Housing Financing Fund (Íbúðalánasjóður) was ISK 28,305 million. Loans to investment funds and other bonds backed by mortgages amounted to ISK 751 million. Purchases of market securities issued by companies amounted to ISK 8,672 million and ISK 4,611 million by municipalities and Municipality Credit Iceland. Bonds were sold for ISK 9,797 million. The fund purchased domestic shares for ISK 6,459 million and sold shares for ISK 10 million. The fund bought foreign securities for ISK 10,938 million and sold foreign securities for ISK 22,139 million.

Pension payments, disposable resources and net assets for pension payments

The fund has two divisions, a common pension fund and a private pension fund. Pension payments to 9,745 pensioners in the common division amounted to ISK 6,370 million. Pension payments increased by 7.8% from the previous year, and the number of pensioners increased by 7.7%. Pension payments from the private pension fund amounted to ISK 461 million to 336 pensioners. Disposable resources amounted to ISK 65,619 million. Net assets for pension payments for the common pension fund was ISK 303,565 million, compared with ISK 277,134 million at the end of 2009. Private pension savings amounted to ISK 6,367 million, compared with ISK 6,003 million at the end of 2009. Total assets for the common and the private pension fund amounted to ISK 309,932 million, compared with ISK 283,137 million at the end of 2009.

Operating expenses

Operating expenses amounted to ISK 266 million. Operating expenses after deduction of other income was ISK 199 million, which was 1.29% of contributions compared with 1.20% in 2009. Operating expenses as a proportion of assets was 0.07% compared with 0.07% in 2009. Staff positions numbered 29.0. Salaries totalled ISK 232.7 million and salary-related expenses ISK 60.1 million.

Return on investment

Return on investment was 6.2%, which is equivalent to 3.5% rate of return in real terms. Net real return was 3.4%, i.e. return, after deducting operating expenses from net investment earnings. The five-year average real return is -2.0% p.a. and the ten-year average real return is 2.4% p.a.

Actuarial assessment

An actuarial assessment was undertaken on the Fund's assets and liabilities as of year-end 2010. Assets compared with total liabilities are negative by 3.4%. The premise of the assessment is that the Fund's return on assets over the coming decades will be 3.5% above the rise in the Consumer Price Index.

Publicity

At the beginning of each year, the fund publishes a report in the press on its activities during the previous year. Every six months, in March and September each year, the fund sends its members a statement of their premiums payments, together with a calculation of their accrued pension rights. The summary is also accompanied by a letter to Fund members, containing information on activities over recent months. At the Annual General Meeting last year, the board of director's report, annual accounts, investment policy and actuarial valuation was presented. Information about the fund and details of its activities, investments, asset allocation and liabilities, premiums, pension rights and loan rules can be found on its website.

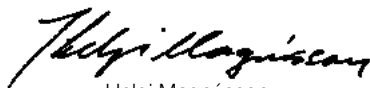
Impact of uncertainty on financial markets

The Fund's operation was in many respect better compared with previous year. Additional provision for loss on domestic bonds issued by companies and banks was relatively small in 2010. An additional provision has though been made due to a recent agreement between the government and financial institution to help overpledged households. This provision has relatively small impact on the Fund's investment return in 2010. The notes to the annual report explain the impact and uncertainty of these factors. The notes also explain the uncertainty relating to valuation of investments, and the situation with regard to forward currency hedging contracts. Due to the rules in force with respect to foreign exchange dealings, the Fund cannot apply currency hedging, and thus the Fund's foreign securities holdings are exposed to fluctuations in the exchange rate of the Icelandic króna (ISK).

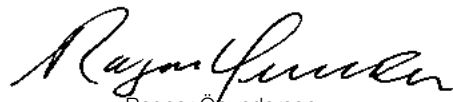
Since the end of the financial year, foreign securities markets and the exchange rate of the Icelandic króna (ISK) have undergone only minor changes.

Reykjavík February 15, 2011

Board of Directors

Helgi Magnússon
Chairman of the Board

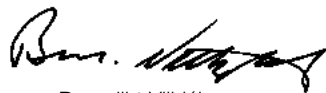
Ragnar Öhundarson
Vice-Chairman

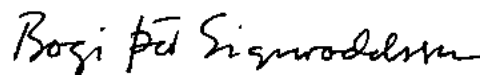
Ásta R. Jónasdóttir

Benedikt Kristjánsson

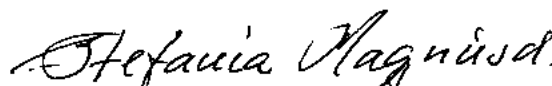
Benedikt Vilhjálmsson

Bogi P. Siguroddsson

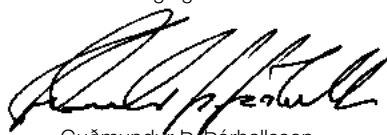

Hannes G. Sigurðsson

Stefanía Magnúsdóttir

Managing Director

Guðmundur P. Þórhallsson

Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2010

	2010	2009
Premiums		
Members	5,396,856	5,482,972
Employers	10,377,584	10,660,420
Transfer of rights and repayments	(92,473)	(136,526)
State contribution to equalize disability pension burden.	263,912	306,438
<i>Premiums</i>	<u>15,945,879</u>	<u>16,313,304</u>
Pensions		
Pensions	6,831,414	6,921,052
Received from the Retirement Committee	(855)	(1,375)
Other direct expenses from disability pensions	8,452	7,345
<i>Pensions</i>	<u>6,839,011</u>	<u>6,927,022</u>
Investment income		
Income (expenses) from shareholdings	2,509,279	6,033,792
Income (expenses) from real estate	10,336	7,031
Interest income and exchange rate difference	16,900,051	35,936,111
Changes in reduction.	(1,295,781)	(16,505,240)
<i>Investment income</i>	<u>18,123,885</u>	<u>25,471,694</u>
Investment expenses		
Office and management expenses	236,793	290,542
Operating expenses		
Office and management expenses	265,952	259,207
Other income		
	66,931	67,548
(Decrease) increase in net assets.		
Net assets from previous year-end	26,794,939	34,375,775
	<u>283,136,742</u>	<u>248,760,967</u>
Net assets for pension payments at year-end	<u>309,931,681</u>	<u>283,136,742</u>

All amounts are in thousands of Icelandic króna

Balance Sheet as of December 31, 2010

	2010	2009
Investments		
Real estate	241,482	254,563
Variable-income securities	109,747,980	109,002,291
Fixed-income securities	132,195,253	106,991,937
Mortgage loans	43,287,237	44,575,531
Bank deposits	13,417,605	1,427,504
Other investments	228,815	0
<i>Investments</i>	<u>299,118,372</u>	<u>262,251,826</u>
Claims		
Claims on employers	2,304,291	2,539,105
Other claims	264,091	105,213
<i>Claims</i>	<u>2,568,382</u>	<u>2,644,318</u>
Other assets		
Operating and other tangible assets	56,644	66,413
Cash and current deposits	28,016,420	36,534,906
<i>Other assets</i>	<u>28,073,064</u>	<u>36,601,319</u>
Total assets	329,759,818	301,497,463
Liabilities		
Amounts owed to credit institutions	19,271,642	17,881,366
Other liabilities	556,495	479,355
<i>Liabilities</i>	<u>19,828,137</u>	<u>18,360,721</u>
Net assets for pension payments at year-end	<u>309,931,681</u>	<u>283,136,742</u>
Divison of net assets for pension payments		
Common pension fund	303,564,967	277,133,512
Private pension fund - Securities division	6,049,024	5,781,275
Private pension fund - Deposit division	317,690	221,955
	<u>309,931,681</u>	<u>283,136,742</u>

All amounts are in thousands of Icelandic króna

Statement of Cash Flows 2010

	2010	2009
Inflow		
Premiums	15,423,837	15,202,125
Premiums to private pension funds	458,385	360,877
State contribution to equalize disability pension burden	263,912	306,438
Investment income	18,386,526	12,427,078
Bond payments	6,472,956	5,754,223
Sold variable-income securities	22,149,761	9,893,191
Sold fixed-income securities	9,797,139	468,977
Other inflow	244,396	248,978
<i>Inflow</i>	<u>73,196,912</u>	<u>44,661,887</u>
Outflow		
Pensions	6,377,942	5,915,535
Pensions from private pension funds	461,069	1,011,488
Investment expenses	220,641	260,052
Operating expenses without depreciation	247,812	232,005
Other outflow	270,546	69,491
<i>Outflow</i>	<u>7,578,010</u>	<u>7,488,571</u>
Disposable resources for purchase of securities and other investments	65,618,902	37,173,316
Purchase of securities and other investments		
Variable-income securities	17,396,702	8,788,324
Fixed-income securities	41,588,557	22,793,576
New mortgage loans and lending	3,152,321	3,667,961
Increase in bank deposits	11,990,100	970,739
Other investments	9,708	11,211
<i>Total investments</i>	<u>74,137,388</u>	<u>36,231,811</u>
Increase in current deposits	(8,518,486)	941,505
Current deposits at beginning of year	36,534,906	35,593,401
Current deposits at year-end	<u>28,016,420</u>	<u>36,534,906</u>

All amounts are in thousands of Icelandic króna

Financial Indicators

	2010	2009	2008	2007	2006
Net nominal return on investment *	6.1%	9.9%	-11.8%	7.0%	20.5%
Real return on investment *	3.5%	1.2%	-24.1%	1.1%	12.7%
Net real return on investment.	3.4%	1.1%	-24.2%	1.1%	12.7%
Net real return (five-year average)	-2.0%	0.3%	2.3%	10.6%	9.8%
Net real return (ten-year average).	2.4%	2.2%	3.2%	6.9%	7.8%
Operating expenses after deduction of other income					
Expenses as % of contributions.	1.29%	1.20%	0.92%	0.88%	1.00%
Expenses as % of assets.	0.07%	0.07%	0.06%	0.05%	0.06%
Number of active fund members	32,435	32,305	33,120	32,971	31,682
Number of pensioners	9,745	9,049	8,386	7,929	7,573
Pensions as % of contributions **	41.4%	37.0%	29.4%	27.1%	28.1%
Staff (full-time equivalent position)	29.0	29.3	28.6	27.5	27.1
Financial position based on actuarial valuation					
Net assets in excess of total liabilities	-3.4%	-10.8%	-7.2%	4.7%	7.9%
Net assets in excess of current liabilities	-2.5%	-13.8%	-9.8%	21.8%	31.8%
Investment securities					
Listed variable income securities	30.7%	36.7%	35.1%	51.5%	56.7%
Listed fixed income securities	42.7%	39.4%	39.3%	30.8%	24.8%
Unlisted variable income securities	6.0%	4.9%	5.0%	2.7%	2.0%
Unlisted fixed income securities.	1.5%	1.4%	1.8%	1.6%	3.2%
Mortgage loans	14.5%	17.0%	18.6%	13.4%	13.3%
Other investments	4.6%	0.6%	0.2%	0.0%	0.0%
Investment securities by currencies					
Securities in Icelandic króna	67.5%	60.2%	61.5%	67.6%	65.2%
Securities in other currencies.	32.5%	39.8%	38.5%	32.4%	34.8%
Pension payments **					
Old age pension	64.9%	63.6%	62.4%	61.3%	60.5%
Disability pension.	25.2%	26.1%	26.7%	27.3%	27.4%
Spouse's pension	8.3%	8.5%	8.9%	9.2%	9.7%
Children's allowance	1.6%	1.8%	2.0%	2.2%	2.4%
Private pension fund - Securities division					
Net nominal return on investment	6.1%	9.8%	-11.8%	7.0%	20.5%
Net real return on investment.	3.4%	1.0%	-24.2%	1.1%	12.7%
Number of active fund members	1,746	2,025	2,700	2,843	3,025
Number of pensioners.	321	518	69	46	27
Private pension fund - Deposit division (It was founded in 2009)					
Net nominal return on investment	5.8%	11.9%			
Net real return on investment.	3.1%	3.0%			
Number of active fund members	90	54			
Number of pensioners.	15	10			
Bank deposits	100%	100%			
Securities in Icelandic króna	100%	100%			

* Return is calculated on the basis of FME rules (assets are not valued on daily basis)

** State contribution to equalize disability pension burden is included from 2007

Ljósmyndir: Jóhannes Long

Hönnun/umbrot/prentun: Oddi, umhverfisvottuð prentsmiðja

LÍFEYRISJÓÐUR VERZLUNARMANNA

Húsi verslunarinnar
Kringlunni 7, 103 Reykjavík
Sími: 580 4000 – Fax: 580 4099
Netfang: skrifstofa@live.is
Heimasíða: www.live.is

